

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

Ν. ΠΙΣΩΝ

ΓΡΑΦΕΙΟΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

Ὁδὸς Πατησίων, ἀριθμὸς 3, παρὰ τὸ
τυπογραφεῖον τῆς «Κορίνθης»
Διευθρομαὶ ἀποστέλλονται ἀπ' Ἀθῆναις εἰς Ἀθήνας
διὰ γραμματοσημοῦ καὶ χρονοσημασμένων

ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ ΣΚΕΛΕΤΟΥ, μυθιστορία Ἰσπανικὴ (μετὰ εἰκόνας).
— Η ΧΡΥΣΑΥΓΗ, διήγημα ὑπὸ Δ. Α. Καραβιτσῆ. — Η ΛΕΓΚΟΦΟΡΟΣ, μυθιστορία
Ὀυβλῆ Κόλλινς, μεταφραστὴς Χαρ. Ἀγγίνου. (τίτλος). — ΤΟ ΣΙΦΟΣ ΤΟΥ ΦΕΡΡΙΟΥ,
ἐπιστολὴν ἡμερολογίου, ἐν τῇ τουρκικῇ Αἰλῆ, ὑπὸ Γ. Π. Γεωργαντοπούλου.

Προπληρωτέα
Ἐν Ἀθήναις: φρ. 5, ἐν ταῖς Ἰταλίαις 6
Ἐν τῇ Ἑσπερικῇ φρ. χρυσῶν 10. Ἐν Ῥωσσίᾳ ρούβλια 4.
ΦΥΛΑΑ προηγούμενα λιπτά 20.

Ἐξκολουθεῖ νὰ καπιζῇ καθήλενος ἀνέτως. (σελ. 262.)

ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ ΣΚΕΛΕΤΟΥ
ΜΥΘΙΣΤΟΡΙΑ ΙΣΠΑΝΙΚΗ
ΒΗΜΑΝΟΥΣΙΑ ΦΕΡΑΙΝΑΝΔΟΥ ΔΕ-ΓΟΝΖΑΛΕΣ
ΠΡΟΛΟΓΟΣ
Περιεδιαβάζομεν εἰς τὴν **Καστιλιανὴν**
Πηγὴν.

Ὁ ἥλιος εἶχε δύσει καὶ τὸ σκότος ἐπ-
ήρχετο· ἔκαμε ψυχός.
Τὸ πᾶν περὶ ἐμὲ ἦτο πένθιμον, οὐδ' αὐ-
τῆς τῆς μορφῆς τοῦ φίλου μοι Ἀρρία ἐξ-
αιρουμένης.
Ἐγὼ τε καὶ αὐτὸς διστελοῦμεν ἐν τῇ

ψυχικῇ διαθέσει, καθ' ἣν σκέπτεται τις
πολύ, ἀλλ' ὀλίγον λαλεῖ.
Ἡ τῆς ἀτμοσφαιρῆς κατάστασις, ἡ λε-
πτὴ καὶ ραγδαία βροχὴ, ἡτις ἐμαστῆγο
τὰ πρόσωπα ἡμῶν, ἡ ἀνευ γλῶσσης γῆ, τὰ
ἀπὸ τῆς πηγῆς ἠρτημένα ἔτι τεμάχια

πάγου, ὁ ὑπὸ πυκνῆς ομίχλης κεκλυμμένος οὐρανός, ὁ ἐπὶ τοῦ βεβρεγμένου ἐδάφους ὑπόκωφος θόρυβος τῶν ἡμετέρων βημάτων, θόρυβος, εἰς τὸν ὁποῖον ἀνεμ-γνύετο μόνος ὁ διὰ τῶν ἀπογεγυμνωμένων σκελετῶν τῶν δένδρων διερχόμενος ἀνεμος, ἐπὶ τέλους, ἡ πλήρης ἐσημικ τῶν μερῶν ἐκείνων προὐκάλει τὴν ψυχικὴν διάθεσιν, ἐν ἣ διετελοῦμεν.

Βεβυθισμένοι εἰς τὰς σκέψεις ἡμῶν, ἐξηκολουθοῦμεν ν' ἀπομακρυνώμεθα τῆς Μεδρίτης.

Πλὴν, ὁ ἄνεμος καὶ ἡ ῥαγδαίτερον πίπτουσα βροχὴ ἐπέβαλον ἡμῖν ν' ἀνακόψωμεν τὸν δρόμον μας. Ὁρμηφύτως ἐποησάμεθα μεταβολὴν τῆς διεύθυνσεως ἡμῶν καὶ βήματι γοργῷ ἐπανηρόμεθα εἰς τὴν πόλιν, ἵνα καταφύγωμεν ὑπὸ τὴν φιλόθεν στεγνὴν καφρανεῖου.

Αἰφνης ὁ Ἄροιας μ' ἐσταμάτησεν. Ἡτένισα αὐτόν ἤτο ὠχρὸς καὶ ἔτρομα.

— Τί συμβαίνει; τὸν ἠρώτησα.

— Δὲν ἤκουσες; μοὶ ἀπήντησε διὰ φωνῆς προδιδούσης τὸν φόβον του.

— Ὅχι.

— Λοιπόν, στήθι καὶ ἀκροάσθητι.

Ἡ ἔκφρασις τῆς μορφῆς του μ' ἐφόβισεν· εἶχε τὴν ὠχρότητα τοῦ προσώπου, τὴν ἀκίνησιάν του βλέμματος καὶ τὸ προσεκτικὸν ἦθος παράφορος.

— Ἀκροάσθητι, ἀκροάσθητι, ἐπανέλαβεν· ὁ θόρυβος θ' ἀρχίσει πάλιν.

Ἔμενε δ' ἀκίνητος, παρὰ τὴν ῥαγδαίαν βροχὴν καὶ τὸν σφοδρὸν πνέοντα ἄνεμον.

— Καὶ ἄλλος κλάδος συντριβείς ὑπὸ τοῦ ἀνέμου.

— Δικτὶ ἐκπλήττεσαι;

— Διὰ τίποτε; πλὴν ἡ ἀνάμνησις ἐκείνου τοῦ κατηραμένου σκελετοῦ ἀπανταχοῦ μὲ καταδιώκει· αὐτὸν τὸν ἦχον ἀνέδιδον οἱ δάκτυλοί του, ὅσαςκις ἔκρουε τὴν ἐκ κρυστάλλου πλάκα τοῦ ἐμακρίου.

— Περὶ τίνος σκελετοῦ ὁμιλεῖς;

— Πῶς! δὲν σοὶ ἔχω διηγηθῆ;

— Βεβαίως ὄχι.

— Πραγματικῶς. Ἄς βεβυθίσωμεν.

Ἐπανελάβομεν τὴν πορείαν ἡμῶν.

— Εἶδες τὴν Ἐρριέττην; μὲ ἠρώτησεν, ὡσεὶ θέλων νὰ καλύψῃ, ὑπὸ ἑτέραν ἐντύπωσιν, τὴν κυριεύουσαν τὴν ψυχὴν του.

— Ναί, τὴν χθεσινὴν ἑσπέραν, εἰς τὸ Βασιλικὸν Θεάτρον.

— Ἄ! αἱ προσωπιδοφόροι! . . . Τὸ ροδόχρουν προσωπεῖον! . . .

— Τῷ ὄντι, ἔφερεν ἐνετικὴν στολὴν ροδόχρουν μετὰ μελανῶν κοσμημάτων.

— Ἄ! ἄ! ἀνέκραξε, προσπαθῶν νὰ μειδιάσῃ, πανταχοῦ καὶ πάντοτε μοὶ παρυσιάζεται ἀντικείμενόν τι, τὸ ὁποῖον νὰ μοὶ ἐνθυμίζῃ τὸ μισητὸν συμβεβηκός!

Ἐσιώπησεν.

Αἰφνης δ' ἐπανέλαβε:

— Πιστεύεις τὰς φαντασιώδεις διηγήσεις; Ὅχι τοὺς μύθους, γεννήματα τῆς φαντασίας, ἀλλὰ τὰ ὑπερφυσικὰ γεγονότα;

— Πιστεύω τὸν ἄνθρωπον προληπτικόν. Τὸ ὑπερφυσικὸν ὅμως, παριστάμενον ὡς πραγματικότητά, θεωρῶ γελοῖον.

— Οὐχ ἦττον, οἱ X, B, K καὶ Γ—ἐ-

μνημόνευσε δὲ πληθὺς συγγραφέων—ἐπεκροτήθησαν ἀνγκινώσκονται μετ' ἐνδικφροντος, ἀμκ δὲ λάβη τις εἰς χεῖρας ἐν τῶν ἔργων αὐτῶν, δὲν τὸ παραιτεῖ πρὶν ἢ ἀνγκινώσῃ αὐτὸ μέχρι τέλους.

— Ναί, ὅταν ἦναι κελῶς γεγραμμένον.

— Τότε, ἄς μὴ ἐξηκολουθήσωμεν τὴν ὁμιλίαν.

— Ὡς ἀγκπῆς.

— Ἄς ὁμιλήσωμεν περὶ τῆς Ἐρριέττης.

Ἦρξισε νὰ μοὶ διηγεῖται τοὺς ἔρωτάς του, αὐτὸς δὲ λαλῶν καὶ ἐγὼ ἀκούων εἰσηλλόμενος εἰς τὴν Μεδρίτην.

Οὐχ ἦττον, ὁ Ἄροιας παρὰ τὰς προσπληθείας του, δὲν κατώρθωσε ν' ἀποκρύψῃ ἐντελῶς τὴν κατέχουσαν αὐτὸν καὶ ἀνεξήγητον εἰς ἐμὲ στενοχωρίαν.

Ἀπεχωρίσθημεν εἰς τὴν ὁδὸν Ἀλκάλα.

Διήλθον τὰς πρώτας ὥρας τῆς ἑσπέρας εἰς τὸ καφρανεῖον, εἶτα δὲ μετέβην εἰς τὸ θεάτρον καὶ περὶ τὸ μεσονύκτιον κατεκλίθην.

Τὴν πρωῒν τῆς ἐπιούσης, μοὶ ἐνεχειρίσθη ὀγκώδης δέσμη χαρτίων, τὰ ὁποῖα ἔφερεν ὁ γραμματοκομιστής.

Ἐγὼ, ὁ τὴν ὀλιγωτέραν ἴσως ἔχων ἀλληλογραφίαν πάντων τῶν ἐπὶ γῆς ἀνθρώπων, κατελήφθην ὑπὸ ζωηρᾶς περιεργίας, ἰδὼν τὸν ὀγκώδη ἐκεῖνον φάκελλον.

Ἡνέφξα αὐτὸν μετ' ἀνυπομονησίας καὶ ἀνεῦρον ἐν χειρὸν γραφον.

Ὁ γραφικὸς χαρακτήρ ἦτο τοῦ Ἄροια.

Ἄναγνους τὴν ἐπιγραφὴν, ἀνεμνήσθη τῆς παραδόξου μετ' αὐτοῦ συνομιλίας μου τῆς προτεραίας.

— Ἰδοῦ! ἀνερώνησα. Θὰ μοὶ ἐξηγηθῶσι τὰ πάντα.

Ἀναβαλὼν δ' εἰς ἑτέραν ἡμέραν ἐπισκέψεις τινὰς, τὰς ὁποίας προὔτιθέμην νὰ κάμω, ἐκάθησα εἰς τὴν γωνίαν τῆς ἐστίας, ἀνακινήσας δὲ τοὺς δαυλοὺς τῆς πυρᾶς καὶ ἀνάψας σιγάρον, ἐπελήφθην τῆς ἀνγκινώσεως τοῦ χειρογράφου, ἐπὶ τοῦ ἐξωφύλλου τοῦ ὁποίου ἦσαν γεγραμμένοι, διὰ παχέων ἐρυθρῶν γραμμῶν, αἱ λέξεις:

Ἄπομνημονεύματα Σκελετοῦ.

Α'

Πρὸ ἐνὸς ἔτους, τὴν δευτέραν ἡμέραν τῆς ἀπόκρεω, φίλος μου τις καὶ ἐγὼ, ἀποκαμόντες νὰ χορεύωμεν, διηυθινόμεθα πρὸς τὸ ἐστιατόριον τοῦ Βασιλικοῦ Θεάτρον, ὅτε ἠκούσαμεν τὴν φωνὴν γυναικός, τῆς ὁποίας τὴν τραχύτητα ἐμετρίαζον ἀσθενῶς αἱ ἔξεις τῆς καλῆς ἀγωγῆς, ἣτις ἔκραζεν:

— Εἶναι ἀγενὲς καὶ ἀνανδρον!

Ἐστράφημεν καὶ εἶδομεν ὠραίαν νεάνιδα, στηριζομένην ἐπὶ τοῦ βραχιόνος φίλης τῆς, ὠχρὰν ἐκ τῆς ὀργῆς, ἀτενίζουσαν μετὰ βλέμματος ἐμπλέου ἀπειλῆς ἕνα μετρηφισμένον, ὅστις, γελῶν προσβλητικῶς, ἐπεδείκνυεν αὐτῇ προσωπεῖον ἐκ λευκῆς μεταξῆς, τὸ ὁποῖον βεβαίως τῇ εἶχεν ἀποσπάσει.

— Εἶχον μνητεῦσαι ὅτι ἦσο σύ, Ἐρριέττη, ἀνέκραξεν.

— Ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς θὰ μάθωμεν τίς

εἶσθε, ἀπήντησα ἐγὼ, πλησιάζας καὶ ἀρπάσας ἀπὸ τῶν χειρῶν του τὸ προσωπεῖον.

— Ὡ! εὐχαριστῶ, κύριε, εὐχαριστῶ, εἶπεν ἡ Ἐρριέττη. . . Ἐκεῖνον δ' ὅστις προσηνέχθη τόσον ἀγροίκως πρὸς γυναῖκα, προσέθετο, ἐγίνωσκον ἤδη ὡς ἄθλιον.

Μετὰ τοῦτο, ἐστράφη καὶ ἀπῆλθεν.

— Ἄλλ' ὑμεῖς, φίλε, ὅστις ἀνανεοῖτε τὸν ἀπολεσθέντα τύπον τοῦ Δὸν Κιχώτου, θὰ εὐαρεσθῆτε νὰ μοὶ δηλώσητε τὸ ὄνομα καὶ τὴν διεύθυνσίν σας, εἶπε πρὸς με ὁ μετρηφισμένον, ἀπαισίως μικρόσωμος γέρον, ἐν τῶν ὄντων ἐκείνων, τὰ ὁποῖα φαίνονται ὡς συνεχίζοντα ἐπὶ τῆς γῆς τὸ γένος τῶν σατύρων.

Ἐδῶκα αὐτῷ τὸ ἐπισκεπτήριόν μου, εἶτα δὲ μετὰ τοῦ φίλου μου ἐφθάσαμεν τὰς δύο νεάνιδας. Ἡ Ἐρριέττη, ἡ ἀθῶα παραίτιος τῆς μελλούσης μονομαχίας, μοὶ ἀπηύθυνε πρώτη τὸν λόγον, ὅπως ἐπαναλάβῃ τὰς εὐχαριστίας τῆς. Ἐπὶ τῇ προτάσει μου, ἐπανήλθον ἀπαντες ὁμοῦ εἰς τὸν χορὸν, ὅθεν ἀπῆλθον τὴν ἔκτην πρωῒν ὥραν, διακαιομένους ὑπὸ ἔρωτος πρὸς τὴν Ἐρριέττην, τὴν ὠραίαν, ποιητικὴν καὶ ἀγγλὴν νεάνιδα, τὸν ἄγγελον, ὅστις μετ' οὐ πολὺ ἔσεται σύζυγός μου.

Β'

Τὴν ἐπιούσαν, ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν μου ὑψηλός, βλοσυρός, μελανόθριξ καὶ μελανεῖμων ἀνὴρ, ἔχων διαπεραστικὸν τὸ βλέμμα, τραχὺ δὲ καὶ λακωνικὸν τὸ ὄφος.

Ἀφοῦ μ' ἐχαιρέτησε φιλοφρόνως, ἀλλὰ ψυχρῶς, ἐξήγαγε χαρτοφυλάκιον καὶ ἐξ αὐτοῦ ἐπισκεπτήριον, τὸ ὁποῖον παραχρῆμα ἀνεγνώρισα.

Ἀντὶ πάσης ἀπαντήσεως ἔλαβον τὴν γραφίδα καὶ ἐγραψα ἐπὶ τεμαχίου χάρτου τὸ ὄνομα καὶ τὴν διεύθυνσιν τοῦ κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς προκλήσεως συνοδεύοντός με φίλου, παρέδωκα δ' αὐτὸ πρὸς τὸν μελανοφοροῦντα ἄνδρα, ὅστις, χαιρετήσας με ἐκ νέου, ἀπῆλθε.

Τὴν ἑσπέραν τῆς αὐτῆς ἡμέρας, ὁ μικρόσωμος γέρον καὶ ἐγὼ, συνοδευόμενοι ὑπὸ δύο μαρτύρων ἑκάτερος, ἐμονομαχοῦμεν ἐξῶθι τῆς πύλης Ἀλκάλα.

Ἐτραυματίσα, διὰ ξιφισμοῦ, τὸν ἀντιπάλόν μου εἰς τὴν κεφαλὴν, ἐκεῖνος δ' ἐμὲ εἰς τὸν ἕτερον τῶν ὤμων.

Ἡ μονομαχία ἐκηρύχθη περαιωμένη.

Ἐπιβὰς ἀμάξης, ἐπανῆλθον μετὰ τῶν δύο μαρτύρων μου εἰς τὴν Μεδρίτην.

Γ'

Ὁ ἕτερος τῶν μαρτύρων μου, ὁ συνοδεύων με τὴν προτεραίαν εἰς τὸν χορὸν, ὁ κανονίσας τὰ τῆς μονομαχίας μετὰ τοῦ μαρτύρου τοῦ ἀντιπάλου μου, ἦτο ἰατρός.

Τὸ τραῦμά μου δὲν ἦτο ἐπικίνδυνον, πλὴν τὸ ὑποκάμισόν μου ἦτο καθημαγμένον.

Μὴ θελήσας νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὴν οἰκίαν μου, ἵνα μὴ παρᾶσχῶ ἐνοχλήσεις εἰς τὴν μητέρα μου, μετέβην εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ φίλου μοὶ ἰατροῦ.

— Θά περιποιηθῶ τὸ τραῦμά σου, μοι εἶπεν ὁ φίλος μου, αὐριον δὲ θέλεις δυνηθῆ νὰ ἐπιστρέψῃς εἰς τὴν οἰκίαν σου, χωρὶς ἢ μήτηρ σου νὰ ἐννοήσῃ τι.

— Ἐχει καλῶς· πλὴν πῶς νὰ διέλθω τὴν νύκτα μακρὰν αὐτῆς, χωρὶς νὰ τὴν εἰδοποιήσω;

— Γραψε ὅτι θά ὑπάγῃς εἰς τὸν χορὸν. Ἐγραψα.

— Μετὰ τὴν περιποίησιν τοῦ τραύματος, προσέθηκε, θά κατακλιθῆς εἰς τὴν κλίνην μου, διότι ἐγὼ ἔχω ὀρίσει συνέντευξιν εἰς τὸ Βασιλικὸν Θέατρον.

— Ὅπως θέλῃς. Ἐὰν ἴδῃς τὴν Ἐρριέττην, εἰπέ αὐτῇ τὸν λόγον τῆς ἀπουσίας μου.

— Ἀφοῦ τὸν μάθη, ἡ καρδιά της θά σοι ἀνήκει ἐξ ὀλοκλήρου. Ἐχεις τύχην ἢ νεῖνις εἶνε ὠραία, πλουσία, ὄρφανή καὶ κατὰ πάντα ἐλευθέρα. . . Κατὰ τύχην ἔλαβον τὰς πληροφορίας ταύτας. . . Θά σοι διηγηθῶ τὰς λεπτομερείας. Ἐμπρός, ἀπόβαλον τὸ ὑποκάμισόν σου καὶ κάθησε εἰς αὐτὸ τὸ ἀνάκλιτρον· πρὸ παντός δὲ μὴ κινήσῃς καὶ μὴ φωνάζῃς· ἀποστρέφομαι τοὺς δειλοὺς τραυματίας.

— Ἄ! τί εἶνε αὐτό; ἀνέκραξα, ἰδὼν ἔν τι ἐρμαρίῳ ἀνθρώπινον σκελετόν.

— Μπα! ἐξαιρετόν ἀνατομικὸν ὄργανον, σκελετός, ὅστις μοι ἐστοίχισε πολὺ ἀκριβᾶ· πλὴν, μοι ἦτο ἀναγκαῖος.

— Πολὺ καλᾶ, πολὺ καλᾶ· αὐτὸς ὅμως ὁ σκελετός ἔχει τι τὸ παράδοξον. . . Θά ἔλεγέ τις ὅτι ἴσταται ὀρθίος, ὅτι ζῆ καὶ ὅτι μᾶς παρατηρεῖ. . .

— Ἐχει καλὴν στάσιν· συνηρμολόγησα αὐτὸν ἐγὼ ὁ ἴδιος. . . Ἐμπρός, μὴ κινήσῃς. . . Πέτρε, φέρε δροσερὸν νερόν! . . . θά σοι προξενήσῃ δυσάρεστον αἰσθησιν, ἀλλὰ τὸ τραῦμα εἶναι ἐλαφρόν· μόνον τὸ δέρμα ἔχει σχισθῆ καὶ ὁ μῦς εἶναι ἄθικτος· ἀπλῆ ἀμυχή. Ὁ ἀντίπικλός σου ὅμως δὲν ἐγλύτωσε τόσον εὐθηνά· μετὰ τὴν δύναμιν τῶν χειρῶν, τὴν ὁποίαν ὁ Θεὸς σοὶ ἔδωκεν, οὐδόλως παράδοξον ἔαν ἔστειλες αὐτὸν εἰς τὸν ἄλλον κόσμον· ἔπεσε κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε, πιστεύω, δὲν θά τὴν γλυτώσῃ· διὰ τὸν λόγον δὲ τοῦτον, ὀφείλεις νὰ μὴ ἐξέλθῃς ἐντεῦθεν πρὶν ἢ λάβω πληροφορίας περὶ αὐτοῦ.

Δὲν τῷ ἀπεκρίθην, διότι κατειχόμεν ὑπὸ τῆς θέας τοῦ σκελετοῦ, λευκοῦ ὡς τὸν ἐλεφαντόδοντα, τοῦ ὁποίου ἡ λευκότης καθίστατο ἐτι μᾶλλον ἐπαισητή, ἔνεκα τοῦ μέλανος βήθους τοῦ ἐρμαρίου.

Ὁ φίλος μου ἐξηκολούθει τὴν περιποίησιν τοῦ τραύματος μου.

Μετὰ τὴν ἐπίδρασιν αὐτοῦ, ἐτύλιξε τὸ ὑποκάμισον, καὶ τὸ παρέδωκεν εἰς τὸν ὑπηρέτην του, εἰπὼν αὐτῷ:

— Φέρε αὐτὸ εἰς τὴν Μαργαρίταν καὶ εἰπέ εἰς αὐτήν, ὅτι πρέπει, ὅπως δῆποτε, νὰ ἔχῃ αὐτὸ ἑτοιμον αὐριον τὴν πρωΐαν. Σὺ δὲ, προσέθηκεν, ἀποταθεῖς πρὸς με, εἰς τὴν κλίνην.

Μ' ἔστρεψεν εἰς τὸν κοιτῶνά του.

— Ἡ πληγὴ μὲ πονεῖ πολὺ, τῷ εἶπον.

— Ἄ! αἰσθάνεσαι πόνον! θά πρᾶνῶ αὐτὸν καὶ θά σοι προξενήσω βαθὺν ὕπνον.

Ἠνέφξε τὸ φορητὸν φαρμακεῖόν του, ἐντὸς δὲ πέντε λεπτῶν τῆς ὥρας παρεσκεύασε ποτόν, τὸ ὁποῖον μοι ἔδωκε καὶ ἔπιον.

Μετὰ τοῦτο, ἐνεδύθη στολὴν εὐπατρίδου τῶν χρόνων τοῦ Φραγκίσκου Α', ἔλαβε τὸ προσωπεῖόν του, περιεβλήθη τὸν μανδύαν του, μοι πύχθη καλὴν νύκτα καὶ ἀπῆλθεν.

Δ'

Ἐμεινα ὀλίγον ἄγρυπνος, μὴ δυνηθεὶς νὰ κοιμηθῶ.

Οὐχ ἦττον αἱ ἀλγηδόνες εἶχον παύσει, ἠδὲ καὶ δὲ κόπῳσις κατελάμβανε τὰ μέλη τοῦ σώματός μου.

Διετέλουν ἐν ἀρίστη φυσιολογικῇ καταστάσει, πλὴν μὲ κατελάμβανεν εἶδος παραδόξου ἀλλοφροσύνης.

Διὰ τῆς ἡμικλείστου θύρας τοῦ κοιτῶνος ἔβλεπον, χωρὶς νὰ δύναμαι ν' ἀποσπᾶσω ἀπ' αὐτοῦ τὸ βλέμμα μου, τὸν εἰς τὸ βάθος τοῦ εἰς τινα γωνίαν τοῦ γραφείου κειμένου ἐρμαρίου εὐρισκόμενον λευκὸν σκελετόν.

Ἡ στάσις αὐτοῦ, ἐν τῇ ταρχῇ τοῦ πνεύματός μου, μοι ἐφάνετο ὡς ἡ στάσις ὄντος, πλήρους ζωῆς.

Ἀλλὰ καὶ ὁ σκελετός μὲ παρετήρει, τοῦλάχιστον τὸ ἐπίστευον, δηλαδὴ κατηύθυνε κατ' ἐμοῦ, ἐν ἐλλείψει ὀφθαλμῶν, τὰς δύο βαθεῖας κοιλοτήτας τοῦ κρανίου του.

Ἴσως ἐκφράζομαι κακῶς· πλὴν, μὴ ὦν ἰατρός, δὲν ὑποχρεοῦμαι νὰ γινώσκω τοὺς ὄρους τῆς ἀνατομίας.

Ἀρκεῖ μοι νὰ ἐννοῶσιν οἱ ἀναγνώσταί μου, ἔαν ποτε ἀποφασίσω νὰ δημοσιεύσω τὰς γραμμὰς ταύτας.

Ἐξηκολουθούμεν, ὁ σκελετός καὶ ἐγὼ, νὰ παρατηρῶμεν ἀλλήλους ἀκίνητοι, ὅτε τὸ ὠρολόγιον ἐσήμανε μεσονύκτιον.

Ἡ ὥρα τῶν φαντασμάτων!

Ἄγνοῶ διατί, πλὴν ὁ βραῦς καὶ ὑπόκωφος ἦχος τοῦ μεπάλλου μοι προϋξένησεν ἀρίστον αἰσθησιν.

Μετὰ τῶν τελευταίων δονήσεων ἀνεμίχθη ἰδιαιτέρος θόρυβος, ὅμοιος τῷ παραγομένῳ ὑπὸ κλάδου δένδρου, τὸν ὁποῖον συντριβεῖ ὁ ἀνεμος.

Μετ' ὀλίγον, ἀδύνατον ν' ἀμφιβάλλω, ὅτι ὁ θόρυβος προήρχετο ἐκ τοῦ ἐρμαρίου· θά ἔλεγέ τις, ὅτι ἀντικείμενόν τι ἔκρουεν ἐρρυθμῶς καὶ συνεχῶς τὴν ἐκ κρουστάλλου πλάκα αὐτοῦ.

Ἀνεκάθησα, ἐρωτῶν ἑμαυτὸν ἔαν ἠγρύπνουν ἢ ἐκοιμώμην.

Διέκρινον σαφῶς, ὅτι ὁ σκελετός ἔκρουε τὸν κρυστάλλον διὰ τῶν ὀστέων τῶν συνηνωμένων δακτύλων τῆς ἐτέρας τῶν χειρῶν του.

Παρετήρουν καὶ ἠεροῦμένη ἀκίνητος, ἀλλὰ καὶ ἀνευ φόβου.

Τότε, ὁ σκελετός ἤρχισε νὰ κτυπᾷ διὰ τῶν ἄκρων τῶν δακτύλων του ὡς ἐπιτομπάνου, προξενῶν θόρυβον χαλάζης, πιπτούσης ἐπὶ τῶν ὕλων παραθύρου.

Ἐκινήθη καὶ ἐξήγαγον τῶν κλυμμά-

των τῆς κλίνης τὴν ἐτέραν τῶν κνημῶν μου, χωρὶς ν' ἀποσπᾶσω τὸ βλέμμα μου ἀπὸ τοῦ σκελετοῦ.

Ἐνόμισα, ὅτι εἶδον αὐτὸν ἀνοίγοντα τὰς γνάθους.

Εἶτα δ' ἤκουσα αὐτοῦ, προφέροντος τὸ ὄνομά μου. Πῶς καὶ διὰ τίνων πνευστικῶν ὀργάνων;

Τὸ ἀγνοῶ· πλὴν, διὰ φωνῆς γλυκεῖας καὶ ἰκετευτικῆς, ὡς τὴν φωνὴν αἰτοῦντος ἐλεημοσύνην:

— Εὐγένιε! εἶπε.

— Τοῦτο υπερβαίνει τὰ ὄρια! ἀνέκραξα. Ἀναμφιβόλως, ὄνειρεύομαι· σκελετός κινούμενος, λαλῶν, παρατηρῶν εἶναι τι ἐκτάκτως παράδοξον!

Οὐχ ἦττον, δὲν ἐκοιμώμην, ἀλλ' ἤμην ἄγρυπνος, ἐντελῶς ἄγρυπνος.

Τὸ λέγω, διότι τὰ φαντασιώδη παραμύθια λήγουσι σχεδὸν πάντοτε ὡς ἐξῆς:

«Καθ' ἦν στιγμὴν τὸ φάσμα μ' ἔθλιβεν εἰς τοὺς βραχίονάς του καὶ μ' ἐνηγκαλίζετο φρενητιωδῶς, εἰσπνέοντα τὴν δυσὸδὴ πνοήν του· καθ' ἦν στιγμὴν κτλ... κτλ... ἐξέπεμψα φοβερὰν κραυγὴν, κατέβαλον ἰσχάτην προσπάθειαν καὶ ἀφουπνίσθην. Ἦτο ὄνειρον, φοβερὸς ἐφιάλης... κτλ.»

Ἐγὼ διηγοῦμαι πραγματικὸν γεγονός· πιστεύσατέ μοι, ἄλλως ἀποδείξατε, ὅτι εἶμαι παράφρων.

Δὲν ἦτο παραφροσύνη· ἴσως ἀλλοφροσύνη· οὐχὶ ὅμως ὄνειρον.

Ἄλλως, μετ' ἐκεῖνο τὸ συμβάν, διατελῶ ἐν τῇ πλήρει ἐνεργείᾳ τῶν διανοητικῶν μου δυνάμεων· ἔαν δὲ ποτε ἀποβάλλω τὴν χρῆσιν τοῦ λογικοῦ μου, τοῦτο συμβαίνει, ὅσῳκις ἢ Ἐρριέττη προσηλοῖ ἐπ' ἐμοῦ ἐρωτικῶς τοὺς μεγάλους καὶ λάμποντας μέλανας ὀφθαλμούς της.

— Εὐγένιε! ἐπᾶνέλαβεν ὁ σκελετός, ἐγέρθητι καὶ ὑπάγε εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ Ἰωάννου· εἰς τὸν πρῶτον πρὸς τὰ δεξιὰ σύρτην θέλεις εὐρεῖ κλειδίον, διὰ τοῦ ὁποίου θά δυνηθῆς ν' ἀνοίξῃς τὸ ἐπάρατον τοῦτο ἐρμαρίον, ἐν τῷ ὁποίῳ εἶμαι κλεισμένος· φρόντισον ὅμως νὰ καλυφθῆς, διότι κάμνει ψύχος.

Ὁ τρόπος τῆς ἀπαγγελίας του, τὸ καλοκάγαθον ἠθὸς του, ἡ βαθεῖα καὶ ἠχηρὰ φωνὴ του μ' ἔκαμον, κατὰ πρῶτον, νὰ ὑποθέσω ἀστείον τινα τῆς ἀπόκρουσιν πρὸς δοκιμασίαν τοῦ θύρου μου· ἡ σκέψις μου ὅμως ἦτο ἀστοπος, διότι ἡ κατάστασις μου, εἰ καὶ μὴ παρέχουσα φόβου, θά ἤρκει νὰ ἐμποδίσῃ τὸν φίλον μου τοῦ νὰ μ' ἐμπαίξῃ τοιουτοτρόπως. Οὐχ ἦττον, ἰδίως ἔνεκα τοῦ λόγου ὅτι τὸ τραῦμά μου ἦτο ἀκίνδυνον, ὁ δὲ ξενίζων με ἔθεωρεῖτο ἀστείος, δὲν ἦτο ἀδύνατον παιγνιδίον τι ἐκ μέρους αὐτοῦ. Ἠδύναμην νὰ ὑποθέσω, ὅτι ἐλατήριόν τι ἐκίνει τὰς χεῖρας τοῦ σκελετοῦ, ὅτι δ' ἡ φωνὴ προήρχετο ἐκ τοῦ ἐργῶν δωματίου. Ἐν βραχυλογίᾳ, φοβούμενος νὰ θεωρηθῶ ἀνάνδρος, ἠγέρθη, ἔλαβον τὸ κλειδίον ἀπὸ τοῦ συρταρίου, παρασυρόμενος δὲ πάντοτε ὑπὸ τῆς φιλοτιμίας μου, ἠνέφξα τὸ ἐρμαρίον.

Τότε, πάντα τὰ μέλη τοῦ σκελετοῦ ἐτέθησαν εἰς κίνησιν· ἐστήριξε τοὺς πόδας του ἐπὶ τοῦ πλαισίου τῆς θύρας, ἐπελάβετο αὐτοῦ ἐκατέρωθεν διὰ τῶν χειρῶν

του και κατέβαλε ματαιάς προσπάθειάς, ὅπως ἐξέληθ.

— Ἄ! ἄ! ἀνέκραξε θλιβερώς, ἐλησμόνουν, ὅτι κρατῶμαι διὰ κοιλίου ἀπὸ τοῦ ὑποστηρίζοντός με σιδηροῦ μοχλοῦ. Εὐγένιε, λάβε ἀπὸ τὸ συρτάριον τὸ ἐργαλεῖον και ἔλθε νὰ με ἐλευθερώσης.

Εἶχον πλέον βεβαιωθῆ, ὅτι ὁ σκελετός ἐκινεῖτο και ἐλάλει, ὅτι ἦτο πλήρης ζωῆς.

Ἔφειλον νὰ τὸ θεωρῶ ὡς θαῦμα.

Οὐχ ἦττον, ἀδυνατῶ νὰ ἐξηγήσω διατί δὲν ἐφοβούμην και διατί ἐλάμβανον ἐνδιαφέρον ὑπὲρ τοῦ ἄνευ σαρκῶν ἐκείνου ἀνδρός.

Λαβὼν τὸ ἐργαλεῖον, ἀπηλευθέρωσα τὸν σκελετόν.

— Ὁ Θεὸς νὰ σοι τὸ ἀνταποδώσῃ, εἶπε, πηδῆσας ἐκτὸς τοῦ ἐρμαρίου και τεντόνων ἀλληλοδιαδόχως τὴν σπονδυλικὴν του στήλην, τοὺς βραχίονας και τὰς κνήμας. Θεέ μου! τί ψῦχος! Και εἶμαι ὀλόγυμνος! Μὲ συγχωρεῖς ὀλίγα λεπτά, Εὐγένιε, ν' ἀνάψω ὀλίγον πῦρ, ὅπως θερμανθῶμεν και συνδιαλεθῶμεν. . . Πλὴν, καλύφθητι, διότι θὰ κρυολογήσης. Αἰσθάνομαι εἰς τοὺς ῥώθωνάς μου ψυχρὸν ἀέρα, ἐρχόμενον ἀπὸ τὴν θύραν τοῦ ἐξώστου. Ἀνάγκη, λοιπόν, ν' ἀνάψω τὸ πῦρ τῆς ἐστίας. Περίμενε ὀλίγον.

Λαβὼν δὲ τεμάχια ξύλων, θέσας αὐτὰ ἐν τῇ ἐστίᾳ και ἀποσφραγίσας ἐπιστολὴν εὐρισκομένην ἐπὶ τοῦ γραφείου, περιέστρεψε και ἀνῆψεν αὐτήν, οὕτω δὲ μετέδωκε τὸ πῦρ εἰς τὰ ἐν τῇ ἐστίᾳ ξύλα.

— Τί ἐπραξας; ἀνεφώνησα, ἴσως ἐκείνη ἢ ἐπιστολὴ ἦτο σημαντικὴ.

— Μὴ πλανᾶσαι ἦτο ἀναιδὴς ἐπιστολὴ τοῦ ράπτου τοῦ Ἰωάννου. Ὁ ὑπὲρ τῆς του Πέτρος εἶχεν ἀφήσει αὐτὴν ἐπὶ τοῦ γραφείου, χωρὶς νὰ φροντίσῃ νὰ τῷ δεῖξῃ αὐτήν. Διὰ δὲ τῆς πράξεώς μου, ταύτης ἀπαλλάττω τὸν φίλον σου δυσαρρεσκείας, ἥτις, ὅσον ἂν ἦναι μικρά, εἶναι πάντοτε δυσαρρεσκεία. Ὅσακις ἐλάμβανον ὁμοίως ἐπιστολάς, οὐδέποτε ἐταπεινούμην μέχρι τοῦ ν' ἀπαντήσω, ἵνα μὴ φυλάττω δ' αὐτὰς εἰς τὴν κατοχὴν μου, τὰς μετεχειρίζομην εἰς οἰκιακὴν χρῆσιν. . . χωρὶς ν' ἀναγινώσκω αὐτάς; εἶναι ἐκ τῶν προτέρων γνωστὸν τὸ περιεχόμενον αὐτῶν; ρίπτεις τὸ βλέμμα ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς και τοῦτο ἀρκεῖ.

Ὁ σκελετός, ἐνῶ ἐλάλει, ἴστατο πρὸ τῆς ἐστίας και ὑπεδαύλιζε τὸ πῦρ.

— Πλὴν, ἐπὶ τέλους, τῷ εἶπον, θὰ μοι ἐξηγήσης; . . .

— Τοῦτο και ἐγὼ ἐπεθύμουν, ἀπεκρίθη, ἐνῶ ἐξηκούθει νὰ φυσᾷ τὸ πῦρ ἀλλὰ, πρὸ τούτου, ἤθελον νὰ μοι εἴπῃ τις τὸν λόγον τῆς καταστάσεως, ἐν ἣ διατελῶ, και τῶν προηγηθεισῶν αὐτῆς φρικτῶν βρασάνων; εἶτα δὲ πῶς συμβαίνει νὰ σκέπτωμαι ἄνευ μυελοῦ, νὰ βλέπω ἄνευ ὀφθαλμῶν, νὰ ὀμιλῶ ἄνευ γλώσσης, νὰ αἰσθάνωμαι ἄνευ νεύρων, και, πρὸ παντός, νὰ ζῶ ἄνευ καρδίας, ἄνευ αἵματος, ἄνευ σπλάγχων, ἄνευ οὐδενὸς τῶν πρὸς τοῦτο ἀναγκαίων ὀργάνων, πλὴν τῶν ὀστέων; Ταῦτα μ' ἐκπλήττουσι, με τρομάζουσι,

με ἀπελπίζουσι εἰς ὑπέρτατον βαθμόν. Ἐπεθύμουν ἐπίσης νὰ ἐμάνθανον διατί δὲν ὑπάρχω, δὲν αἰσθάνομαι, ἐν ἐνὶ λόγῳ, δὲν ζῶ εἰμὴ ἀπὸ τοῦ μεσονυκτίου μέχρι τῆς φωνῆς τοῦ ἀλέκτορος. Ταῦτα και πολλὰ ἄλλα ἐπεθύμουν νὰ μοι ἐξηγήσῃ τις.

— Και ἄλλα ἀκόμη;

— Ναί. Πρὶν ἢ ἀποθάνω ἢ μᾶλλον— διότι δὲν εἶμαι νεκρός— πρὶν ἢ μεταβάλλω κατάστασιν ὑπάρξεως, ὅτε ἤμην με σάρκας και ὀστέα, ὅτε ἤμην ἄνθρωπος ὡς σὺ και πᾶς ἕτερος, πρὶν ἢ γενῶ φάντασμα, ἔβλεπον, ἤκουον και ἠσθανόμην ὅ,τι δύναται τις φυσικῶς νὰ βλέπῃ, ἀκούῃ και αἰσθάνηται. Τώρα ὅμως τὸ πρᾶγμα διαφέρει. Θέλεις νὰ μάθῃς τί πράττει τὴν στιγμὴν ταύτην ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Σινικῆς;

— Μπᾶ! ἀνεφώνησα, ἐκραγεῖς εἰς γέλωτα, διότι τὸ ὕφος τοῦ σκελετοῦ, ἀντὶ νὰ με φοβίξῃ, μοι προὔξενει εὐθυμίαν.

— Μὴ ἐμπαίξῃς; θὰ σοι εἴπω εἰς τί καταγίνεται ὁ αὐτοκράτωρ τῶν Σινῶν. Ἰσταται ἐπιτηρῶν τοὺς ὑπὸ τοὺς πόδας τοῦ μαγείρου του, δίδοντας πεντακοσίους ῥαβδισμούς, διότι οὗτος ἐτόλμησε νὰ λησμονήσῃ νὰ θέσῃ ἄλλας εἰς τὸ ἐκ τρυφερῶν σινικῶν κυναρίων ἄρτυμα, τὸ ὅποιον, πρὸ μιᾶς ὥρας, παρετέθη πρὸ τῆς Αὐτοῦ Οὐρανίας Μεγαλειότητος, ἢ ὅποια Μεγαλειότης, ἕνεκα τοῦ τολμήματος τούτου, ὤμοσε νὰ καταστήσῃ κυναῦν τὸν μάγειρόν της. Ἀκούω τὰς κραυγὰς τοῦ δυστυχοῦς, μιλῶν ὅτι ἐντεῦθεν μέχρι τοῦ Πεκίνου εἶναι . . . ἀγνοῶ πόσαι χιλιάδες λευγῶν δὲν εἶμαι πολὺ ἐγκρατῆς τῆς γεωγραφίας, ἀλλ' ἀκούσις τρία λεπτά τῆς ὥρας, ἵνα μετρήσω τὴν ἀπόστασιν, ταξιδεύων διὰ τῆς φαντασίας.

— Νομίζω, ὅτι ἀμφοτέρω εἴμεθα παρὰ φρονες.

— Ναί, ἀληθῶς; σὺ μὲν δι' ὅ,τι δὲν σοι συμβαίνει, ἐγὼ δὲ δι' ὅ,τι μοι συνέβη.

— Και τί δὲν μοι συμβαίνει;

— Νὰ παρευρίσκεσαι εἰς τὸ Βασιλικὸν Θέατρον, συνομιλῶν μετὰ τῆς Ἐρριέττης, τῆς ἀγαθῆς και φιλάτης μοι Ἐρριέττης.

— Πῶς! ἀνέκραξα, τῆς φιλάτης σοι Ἐρριέττης; Τί κοινὸν μετὰ αὐτῆς και σοῦ;

— Ἡ Ἐρριέτη εἶνε ὅσπου ἐκ τῶν ὀστέων μου, αἷμα ἐκ τοῦ αἵματός μου και σὰρξ ἐκ τῆς σαρκός μου.

— Εἶναι θυγάτηρ σου;

— Ναί.

— Θυγάτηρ σου! Λοιπόν, εἶσαι ὁ Ἰωάννης Κάμος;

— Ὅτι ἢ Ἐρριέτη φέρει τὸ ἐπώνυμον Κάμου και ἢ μήτηρ αὐτῆς ἐνυμφεύθη τὸν Ἰωάννην Κάμον ἐμποδίζουσι τοῦ νὰ ἦναι θυγάτηρ μου, εἰ και ὀνομάζομαι Γαβριήλ και οὐχὶ Ἰωάννης;

— Εἶναι, λοιπόν, ὁ καρπὸς ἀθεμίτου σχέσεως;

— Τί σ' ἐνδιαφέρει; οὐδεὶς τὸ γινώσκει, οὐδ' αὐτὴ ἢ Ἐρριέτη. Ἐπὶ τοῦ τάφου τῆς μητρός αὐτῆς ἐχαράχθη ἐπιγράμμα, ὑπὸ σπουδαίου ποιητοῦ γραφέν,

ἐν ᾧ ἰδίως ἐξαίρεται ἡ συζυγικὴ πίστις τῆς δεσποίνης Ἰσαβέλλας Ἀρση Κάμου. Ἄλλως, ἢ Ἰσαβέλλα δὲν ἦτο κακὴ γυνή. Πρὸ δέκα και ὀκτῶ ἐτῶν, ἔσχε μίαν στιγμὴν ἀδυναμίας. . . Ἐκτοτε σπανίως ἐβλέπομεν ἀλλήλους, οὐδέποτε δ' εὐρέθημεν μόνοι. Ὁ συζυγὸς της ἔλαβεν ἀξίωμα εἰς τινὰ ἐπαρχίαν και αἱ σχέσεις ἡμῶν ἐπαυσαν ἐντελῶς, ἐπομένως δὲν ἐπανεῖδον αὐτὴν εἰμὴ μετὰ τὸν θάνατόν μου, εἰς τὸν ἄλλον κόσμον. Τότε μοι εἶπε χαμηλοφώνως εἰς τὸ οὖς, ὅπως μὴ ἀκούσωσιν οἱ περιστοιχοῦντες ἡμᾶς ἕτεροι νεκροί, ὅτι ἐκ τῆς ἀπαισίας ἐκείνης στιγμῆς ἐγεννήθη πολῦτιμον παιδίον, τὸ ὅποιον ἐκλήθη Ἐρριέτη. . . Πλὴν, συγγνώμην, εὐρίσκομαι ἐντελῶς γυμνός, θέλω νὰ ἐνδυθῶ.

— Νὰ ἐνδυθῆς!

— Βεβαίως, μετὰ τὰ φορέματα τοῦ Ἰωάννου.

Ταῦτα δὲ εἰπὼν, ἐνεδύθη τὸν χιτῶνα, τὴν ἀναξυρίδα και τὸν κοιτωνίτην, τὰ ὅποια ὁ φίλος μου εἶχε ῥίψει ἐπὶ τινος καθίσματος, ἐκάλυψε τὴν κεφαλὴν του δι' ἐρυθροῦ βελουδίνου σκούφου μετὰ μακροῦ μεταξίνου θυσσάνου και ἔθεσε τοὺς πόδας του ἐντὸς τῶν ἐμβάδων τοῦ φίλου μου.

— Ἐχει καλῶς! εἶπε; ἰδοὺ με ἐν εὐπροσδέκτῳ περιβολῇ; μόνον ἐν σιγάρον μοι λείπει. Εὐτυχῶς ὅμως ἔχομεν ἐδῶ.

Ἐλαβεν ἐν σιγάρον Ἀβάνης, ἤναψεν αὐτὸ και εἰσήγαγε τὸ ἄκρον αὐτοῦ εἰς τὸν ἕτερον τῶν ῥώθωναν του. Μετ' ὀλίγον καπνὸς ἐξήρχετο ἐκ τοῦ ἐτέρου ῥώθωνος τῶν βοθρίων τῶν οὐλῶν, τῶν κοιλοτήτων τῶν ὀφθαλμῶν και ἐκ τοῦ κρανίου.

— Ὁ Ἰωάννης καλοπερνᾷ. Κάπνισον, λοιπόν, ἐν σιγάρον, εἶναι ἄριστα.

Μοὶ προσήνεγκεν ἐν, τὸ ὅποιον ἀσυνειδήτως ἀνῆψα.

Ὅ,τι ἔβλεπον μοι προὔξενει ἀπεριγράπτου ταραχῆν.

Ὁ διὰ τῶν ἐνδυμάτων τοῦ φίλου μου περιβεβλημένος ἐκεῖνος σκελετός μοι ἀνεμίμησκεν, ἄνευ ὑπερβολῆς, ἰδιοτροπίαν τινὰ τοῦ Γόττα ἢ τοῦ Καλότου!

Οὐχ ἦττον, ἢ ἀνάπτυξις και ἢ μορφή τοῦ κρανίου, ἢ και τοὶ ἀτελεῖς κατατομή τῆς κεφαλῆς, αἱ πλήρεις και κανονικαὶ ὀδοντοστοιχίαι ἐδείκνυον, ὅτι ἐκεῖνος ὁ σκελετός θὰ ἀνῆκεν εἰς ἄνδρα καλῶς ἐσχηματισμένον.

Μόλις εἶχον παρατηρήσει τοῦτο κατ' ἐμαυτὸν, ὁ παραδοξὸς συνομιλητῆς μου εἶπε:

— Πραγματικῶς, ἤμην εὐειδῆς και συμπαθητικός, ἐπομένως ἔσχον πολλὰς ἐρωτικὰς ἐπιτυχίας. Τὸ ὁμολογῶ ἄνευ ματαιοφροσύνης, εἰ και μὴ ἄνευ θλίψεως; ἡ γυνὴ ὑπῆρξε τὸ μόνον ἀντικείμενον τῶν σκέψεών μου, τὸ κυριεῦόν με πάθος, τὸ ἐλάττωμα, τὸ ἐγκλήμα μου ἕνεκα τῆς γυναικός, εὐρίσκομαι εἰς τὴν με βλέπει καταστάσιν.

— Ἡ ἱστορία σου εἶναι ἐνδιαφέρουσα;

— Ἀί! ἡξέυρα και ἐγὼ; Εἶναι ἢ ἱστορία διακοῦς γοητείας και ἀπογοητεύσεως.

— Ἡ ἱστορία πάντων τῶν ἀνθρώπων.

1. Διήγησις Ἰσπανοῦ ζωγράφου φανταστικῶν σκηνῶν καὶ εἰκόνων.

— Ἴσως . . . Δὲν σ' ἐκάλεσα ὁμως, ὅπως σοὶ διηγηθῶ μῦθον.

— Μῦθον ;

— Ἐὰν ἡ ἀφήγησις ἐνυπνίου δὲν ἦναι μῦθος, τότε ὁ Σολομὼν καὶ ὁ Καλδεαῖος ἐψεύσθησαν. Ὁ πρῶτος ἔλεγε : *Ματαιότης ματαιότητων, τὰ πάντα ματαιότης*. ὁ δεύτερος : *Ὁ βίος ὄνειρον*. Σοὶ ἐπαναλαμβάνω ὁμως ὅτι σ' ἐκάλεσα δι' ἕτερον ἴδιον λόγον.

— Ὅποιον ;

— Ὅπως συμπληρώσης τὸν φόνον μου, ἐνὰ μὲ φονεύσης καὶ μ' ἐξαγάγῃς τῆς ἀκτανότητου καὶ θλιβεράς ταύτης καταστάσεως. Ἀφοῦ ὁμως ἔχω ἐνδύματα, πῦρ καὶ σιγάρων, συναιῶ νὰ ζήσω τὴν ἀκατάληπτον ταύτην ζωὴν ἐπὶ τινας ἔτι ὥρας, ὅπως ἐκανοποιήσω τὴν περιεργίαν σου καὶ πράξω τι περισσώτερον.

— Τί ;

— Νὰ σὲ καταστήσω εὐτυχῆ.

— Εὐτυχῆ ! Πῶς ;

— Καθιστῶν σοὶ γνωστὴν τὴν καρδίαν τῆς νεάνιδος, ἧς ἐράσῃ.

— Ἄ ! τῆς Ἐρριέττης ;

— Ποῦ εἶναι ἡ Ἐρριέττη ; ποῦ εἶναι ; ἀνερώνησεν, ἐξαπλωθεὶς εἰς τὸ βάθος τοῦ ἀνακλίντρου καὶ ἀναπέμπων λευκὸν καὶ πυκνὸν καπνὸν ἐκ πάντων τῶν ἀνοιγμάτων τοῦ κρανίου του. Ἄ ! τὴν βλέπω, τὴν βλέπω ἰδοὺ ἐγὼ εἰς τὸν χορόν.

— Πῶς ! χορεύει ;

— Ὅχι· κἀθηται ἀνευ προσωπείου εἰς τὸ βάθος τῆς αἰθούσης.

— Ἄνευ προσωπείου ! Ἀλλὰ μόλις εἶναι μεσονύκτιον.

— Ἡ Ἐρριέττη δὲν εὐρίσκεται μεταξύ τοῦ πλήθους.

— Δὲν σ' ἔνοῶ.

— Ὁ ἄνθρωπος εὐρίσκεται ὅπου ἡ ψυχὴ του . . . ἡ δὲ ψυχὴ τῆς Ἐρριέττης εὐρίσκεται ἐδῶ . . . θὰ αἰσθάνεσαι αὐτήν, Εὐγένιε . . . ἄλλως ὁ μαγνητισμὸς εἶναι ψεῦδος. Ναί, ἡ ψυχὴ τῆς Ἐρριέττης εἶναι ἐδῶ, εἶναι ἐν σοί.

— Ἐν ἐμοί ! . . . Οἱ κάτοικοι τοῦ ἄλλου κόσμου ἐκφράζονται τῇ ἀληθείᾳ κατὰ τρόπον ἀκατάληπτον.

— ὦ ! τὸ πρῶτον ἐρωτικὸν ὄνειρον τῶν παρθένων ! ἀνέκραξε, χωρὶς νὰ μοὶ ἀποκριθῇ ὄνειρον ἀγγέλου, μὴ καταθρόντος εἰσέτι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ! ὦ ! ἐὰν εἶχον διατελέσει τὸ ἀντικείμενον τοιούτων ὀνείρων !

Ἐσιώπησε. Μετ' ὀλίγον ἐπανέλαβε διὰ φωνῆς θωπευτικῆς, ἀρμονικῆς, πλήρους αἰσθήματος, ὁμοίας ἄσματι πρωτοτύπῳ, ὁποῖον οὐδέποτε ἄλλοτε εἶχον ἀκούσει :

— Ὁ ἥλιος τῆς αὐγῆς εἶναι λαμπρὸς, ἀλλ' ἡδύς· ἐπιχέει ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ, ἐπὶ τῶν νεφελῶν, ἐπὶ τοῦ ἀπείρου χρυσοῦ καὶ ῥόδων χρυαῖς.

Ὁ ἥλιος τῆς ἐσπέρας εἶναι ψυχρὸς καὶ μελαγχολικός· ὑπὸ τὰς τελευταίας ἀκτίνας του, ὁ οὐρανὸς καλύπτεται ὑπὸ χροιαῖς αἵματος.

— ὦ παρθένε ! ὦ θύγατέρ μου ! οἱ ὀφθαλμοί σου ἀνοίγονται καὶ ἡ ζωὴν ἔχεις αὐτῶν ἀντανάκλαξ τὸ φῶς τῆς δόξης,

τὸ ὁποῖον δὲν καίει, ἀλλὰ λάμπει ἐπὶ τῆς δρόσῳ τῶν ἀνθέων, ἐπὶ τοῦ ὑπὸ τῆς νυκτερινῆς αὔρας θωπευομένου χορτοῦ, ἐπὶ τῶν ὑγρῶν πτερυγίων τῶν χρυσαλλίδων.

Ἀκούεις τὸν ἐλαφρὸν ψιθυρὸν τῆς ἀφυπνιζομένης φύσεως, τὸ ἄσμα τῶν πτηνῶν, τὸν μελαγχολικὸν φλοισβὸν τοῦ ῥυακίου, τὸν κωδωνίσκον τῆς ἐπὶ τῶν χειλέων τῶν κρημνῶν σκιρτώσης καὶ χαιρετώσης τὴν ἀνατέλλουσαν ἡμέραν αἰγός.

Δι' ἐσὲ τὸ πᾶν εἶναι δροσερὸν καὶ ἀγνόν, νέον, ἄγνωστον. Ὀνειρεύεσαι· ἀγαπᾶς.

Θέλεις ὁμως ἀκολουθήσει τὸν δρόμον τοῦ ἡλίου· θέλεις αἰσθανθῆ αὐτὸν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον φλογερὸν μέχρις οὐ σὲ θαμβώσῃ καὶ σὲ ἀναγκάσῃ νὰ κλείσῃς τοὺς ὀφθαλμούς, ὅτε δὲ ἀνοιγῇς αὐτοὺς ἐκ νέου, θὰ τὸν ἴδῃς ἐρυθρὸν καὶ σχεδὸν ἀφεγγῆ ἐκεῖ κάτω, πρὸς δυσμᾶς, ἐν τῷ ἀπείρῳ τῶν θαλασσῶν.

ὦ παρθένε, ὦ θύγατερ ! ἀγαπᾶς καὶ ὀνειρεύεσαι. Δυστυχὲς τέκνον μου, ἐὰν εἶχον καρδίαν καὶ ὀφθαλμούς, ἤθελον κλαύσει, σὲ ἀναλογιζόμενος· εἶναι τόσο φρικῶδες ν' ἀφυπνιζητῆς τις μετὰ ὠραῖον ὄνειρον !

Ἀίφνης μετέβαλεν ὕψος.

— Ἄ ! καλὰ, αὐτὰ εἶναι πράγματα παιδαριώδη. Ἡθέλησα νὰ γενῶ λυρικὸς καὶ αἰσθηματικὸς ποιητῆς, παρατηρῶν τὴν θύγατέρα μου ὀνειροπολοῦσαν κατὰ τὸν πρῶτον ἐρωτᾶ της, καὶ δὲν ἀπήγγειλα εἰμὴ κοινὸς τόπος. Ἡ ποιήσις δὲν εἶναι πλέον τοῦ αἰῶνος ἡμῶν· ἐγεννήθημεν πολὺ βραδύτερον αὐτῆς· τὸ πολὺ, δυνάμεθα σήμερον νὰ ὤμεν φιλόσοφοι . . .

ἀλλὰ καὶ ἡ φιλοσοφία . . . Ἄς ἀφήσωμεν αὐτήν· οὐδὲν τῆς φιλοσοφίας γινώσκω ἀοριστότερον καὶ μείζονας ἔχον ἀξιώσεις· θὰ προϋτίμων νὰ ἐξακολουθήσω ζῶν ἐν τῇ ἐνεστώσῃ καταστάσει μου ἐπὶ ἑκατὸν ἔτη ἢ νὰ ἔχω ἕνα φιλόσοφον εἰς τὸ πλευρόν μου ἐπὶ ἔτος ὀλόκληρον, ἐὰν ἔτι ἦμην βέλαιος, ὅτι θ' ἀπέθνησκον ἐντελῶς εἰς τὸ τέλος τοῦ ἔτους.

— Περιπλανᾶσαι . . . Ἐλέγομεν περὶ τῆς Ἐρριέττης.

— Περιπλανᾶσθαι, περιπλανᾶσθαι διαρκῶς εἶναι ἡ εἰμαρμένη τοῦ ἀνθρώπου.

— Ἡ δὲ ἰδική σου ἰδίως νὰ φιλοσοφῆς.

— Ἐχεις δίκαιον. Θὰ σοὶ εἴπω, λοιπόν, εἰλικρινῶς τί δύνασαι ν' ἀπεκδέχῃσαι παρὰ τῆς θυγατρὸς μου.

— Τί ;

— Τὰ πάντα !

— Τὰ πάντα ;

— Ναί, διότι τῇ φαίνεσαι ὠραῖος . . . διότι φαίνεσαι αὐτῇ συνενῶν πᾶν ὅ,τι ἔρωτος ἀνάγκην ἔχουσα γυνή, ἧτις σκέπτεται, αἰσθάνεται καὶ ἐράται, ὡς ἡ θυγάτηρ μου ἤρξατο νὰ ἐράται σοῦ, πᾶν ὅ,τι, λέγω, τοιαύτη γυνὴ δύναται νὰ ἐπιθυμήσῃ παρὰ τῷ ἀνδρὶ, ἵνα θεωρήσῃ αὐτὸν ἡμίθεον καὶ τὸν λατρεύσῃ.

— Ὡστε . . .

— Ὅθι νυμφευθῆς τὴν Ἐρριέττην, ὅταν θηλήσῃς . . . Ἐὰν μείνῃς ἀδιάφορος, οὐχ ἤττον ἐκεῖνη θὰ ζῆ δι' ἐσὲ καὶ διὰ σοῦ . . . Ἐὰν αἰ τύχαι τοῦ γάμου σὲ φοβίξωσι,

— Ὡστε . . .

— Ὅθι νυμφευθῆς τὴν Ἐρριέττην, ὅταν θηλήσῃς . . . Ἐὰν μείνῃς ἀδιάφορος, οὐχ ἤττον ἐκεῖνη θὰ ζῆ δι' ἐσὲ καὶ διὰ σοῦ . . . Ἐὰν αἰ τύχαι τοῦ γάμου σὲ φοβίξωσι,

— Ὡστε . . .

— Ὅθι νυμφευθῆς τὴν Ἐρριέττην, ὅταν θηλήσῃς . . . Ἐὰν μείνῃς ἀδιάφορος, οὐχ ἤττον ἐκεῖνη θὰ ζῆ δι' ἐσὲ καὶ διὰ σοῦ . . . Ἐὰν αἰ τύχαι τοῦ γάμου σὲ φοβίξωσι,

— Ὡστε . . .

— Ὅθι νυμφευθῆς τὴν Ἐρριέττην, ὅταν θηλήσῃς . . . Ἐὰν μείνῃς ἀδιάφορος, οὐχ ἤττον ἐκεῖνη θὰ ζῆ δι' ἐσὲ καὶ διὰ σοῦ . . . Ἐὰν αἰ τύχαι τοῦ γάμου σὲ φοβίξωσι,

— Ὡστε . . .

— Ὅθι νυμφευθῆς τὴν Ἐρριέττην, ὅταν θηλήσῃς . . . Ἐὰν μείνῃς ἀδιάφορος, οὐχ ἤττον ἐκεῖνη θὰ ζῆ δι' ἐσὲ καὶ διὰ σοῦ . . . Ἐὰν αἰ τύχαι τοῦ γάμου σὲ φοβίξωσι,

— Ὡστε . . .

— Ὅθι νυμφευθῆς τὴν Ἐρριέττην, ὅταν θηλήσῃς . . . Ἐὰν μείνῃς ἀδιάφορος, οὐχ ἤττον ἐκεῖνη θὰ ζῆ δι' ἐσὲ καὶ διὰ σοῦ . . . Ἐὰν αἰ τύχαι τοῦ γάμου σὲ φοβίξωσι,

— Ὡστε . . .

θὰ γίνῃ ἐρωμένη σου . . . Ἐὰν δὲ τὴν ἐπιούσαν ἐγκαταλείψῃς αὐτήν, θὰ κλαύσῃ, ὡχρότης θὰ καταλάβῃ τὸ πρόσωπόν της καὶ θ' ἀποθάνῃ ἐκ τῆς θλίψεως. Ἐὰν οὕτω τὰ πράγματα συνέβαινον, θὰ συνεβιβάξω μετὰ τῆς συνειδήσεώς σου, εἴτε ἀποπέμπων αὐτήν ὡς ὄχληράν, εἴτε παραπέιθων σεαυτὸν, ὅτι ἡ Ἐρριέττη δὲν ἀπέθανεν, ἔνεκα σοῦ . . . Εἶσαι πτωχός· ἐπιθυμεῖς ἡ θυγάτηρ μου νὰ σε καταστήσῃ πλούσιον ; Θὰ σοὶ δώσῃ ὅ,τι ἂν κατέχη . . . Ἀρκεῖ νὰ σοὶ εἴπω, ὅτι ἡ δυστυχὴς νεανὶς σὲ λατρεύει, μολονότι σὲ γνωρίζει μόλις ἀπὸ τῆς χθῆς.

— Ἐκφράζεσαι, ὡς πρὸς τὴν θυγατέρα σου, κατὰ τρόπον ἀκτανότητον καὶ ἀπεχθῆ.

— Τί θέλεις ; Πρὸ τόσο ὀλίγου χρόνου ἔμαθον ὅτι μοὶ ἀνῆκει, ὥστε δὲν δύναμαι ν' ἀγαπήσω αὐτήν ὅσον ἔδει. Ἀλλως, ἔζησα πάντοτε ὡς ἐγωῖστίς.

— Ἐνεκα τούτου, εἶσαι κολασμένος, τῷ ἀπεκρίθην ὀργίλως, διότι ὁ ἐπάρτος σκελετός καθιστάτο μοὶ μισητός. Ὁ Θεὸς σ' ἔθετο εἰς τὴν ἐξαιρετικὴν ταύτην κατάσταση ἐν τῇ ὁποίᾳ εὐρίσκεις τὸν ἄδην ἐν σεαυτῷ.

— Ἄ ! εἶμαι κολασμένος ! ἀνερώνησε.

Μοὶ ἐράνη δ' ὅτι εἶδον δύο φωτεινὰ σημεῖα εἰς τὸ βάθος τῶν κενῶν κοιλοτήτων τῶν ὀφθαλμῶν του, δύο σπινθήρας λάμπαντας ἐπὶ ἐν δευτερόλεπτον καὶ σβεσθέντας. Ἐνόμισα ἐπίσης, ὅτι ἤκουσα ἐξερχόμενον τοῦ κρανίου του μηκυθμόν, τὸν ὁποῖον ἐπηκολούθησεν ἔκρηξις εἰρωνικοῦ γέλωτος.

Ἐκινδύνευον νὰ λιποθυμήσω.

— Ἐχεις πυρετόν, Εὐγένιε, εἶπεν ὁ σκελετός, κλίνας πρὸς με· καὶ λαβὼν τὸν σφυγμὸν μου· ναί, πυρετόν ἰσχυρόν· φρονῶ ὅτι δέον νὰ κατακλιθῆς, φίλε μου.

— Δηλαδή ὅτι πρόκειται ν' ἀπέλθῃς. Εὐχαριστῶ· καλὴν νύκτα, ἀνέκραξε αὐτῷ, ἀποσύρας συγχρόνως τὴν χεῖρά μου ἀπὸ τῆς ἰδικῆς του καὶ σπεύσας εἰς τὸν κοιτῶνά μου, τοῦ ὁποῖου ἔκλεισα ἔσωθεν τὴν θύραν.

Ταύτοχρόνως ὁμως ἤκουσα τὸν αὐτὸν γέλωτα.

Στρέφομαι καὶ βλέπω τὸν σκελετόν, τακτοποιοῦντα ἐπιμελῶς τὰ καλύμματα τῆς κλίνης μου.

Εἶχεν εἰσέλθει εἰς τὸν κοιτῶνα πρὸ ἐμοῦ.

— Πρέπει, λοιπόν, νὰ ὑποφέρω τὴν παρῴσιαν σου, εἶπον, δεικνύων αὐτῷ τὰς πυγμαῖς ἀπειλητικῶς.

— Ὑπεσχέθην νὰ σοὶ διηγηθῶ τὴν ἱστορίαν μου, συνήθως δὲ τηρῶ τὸν λόγον μου. Κατακλιθῆτι, καλύφθητι καὶ ἀκροάσθητι μοῦ.

Ἐλαβεν ἀνάκλιτρον καὶ ἐκάθησε παρὰ τοὺς πόδας τῆς κλίνης.

Ἐγὼ κατεκλιθην, καλύψας δὲ καὶ τὴν κεφαλὴν μου ὑπὸ τὰ καλύμματα, ἐπεκαλούμην τὸν Θεόν.

Ε'

Παρὰ τὴν ἐπίκλησίν μου, ἤκουον πάντοτε, ὡς ἐὰν μοὶ ὠμίλει εἰς τὸ οὖς, τὴν

παγετώδη και ειρωνικήν φωνήν εκείνου του κολασμένου.

— Πρό ενός έτους, έλεγεν, ένῳ συχρόνως έχλευάζε την προς αὐτόν ἀποστρεφὴν μου, πρό ενός έτους έκαστήμην παρά τους πόδας τῆς κλίνης ψυχorroαγούντος, ὅστις, ὡς σύ, έκάλυπτε τὴν κεφαλήν του, ἵνα μή με βλέπη.

Πρό μηνός, έτερος ψυχorroαγών ἢ μάλλον ἀνὴρ, ὅστις μετέβαλλε τρόπον ὑπάρξεως, έκάλυπτεν ὡσαύτως τὴν κεφαλήν, ὅπως μή βλέπη γυναίκα, καθήμενη ἐνώπιόν του, οὐχ ἦττον δ' έβλεπεν αὐτήν, ὡς σύ βλέπεις ἐμέ, τὴν στιγμὴν ταύτην. Ὁ ψυχorroαγών εκείνος ἦμην ἐγώ.

Πραγματικῶς, έβλεπον αὐτόν διὰ μέσου τῶν κεκλεισμένων βλεφάρων μου καὶ τῶν καλυμμάτων τῆς κλίνης μου· ἐξηκολούθει νὰ καπνίζη καθήμενος ἀνέτως ἐπὶ τοῦ ἀνκλίντρου, μετὰ ὅστᾳ τῶν κνημῶν διασταυρωμένα. Ἐνόησα, ὅτι δὲν μοὶ ἔμενεν ἐτέρα προσφυγή ἢ νὰ δώσω αὐτῷ ἀκρόασιν ἢ βάσανός μου θὰ διήρκει ἐπὶ πολὺ, τοῦλάχιστον μέχρι τῆς φωνῆς τοῦ ἀλέκτορος, ένῳ ἦτο μόλις ἡμίσεια ὥρα μετὰ τὸ μεσονύκτιον.

Ἐδειξα ὄσσην ἡδυνάμην αὐταπάρησιν.

— Πράττεις καλῶς, μοὶ εἶπεν. Εἰ καὶ τὸ τραῦμά σου δὲν ἦναι ἐπικίνδυνον, οὐχ ἦττον ὁ ἐλάχιστος ἐρεθισμός, προστιθέμενος εἰς τὸν πυρετόν σου, δύναται ν' ἀποβῆ ὀλέθριος.

Βλέπων, ὅτι δὲν τῷ ἀπεκρινόμην, προσέθετο :

— Εὐχαριστοῦμαι νὰ μή με διακόπτῃς· ἔχω ὀλίγον καιρόν· αἱ δὲ διακοπαὶ θὰ συνετέλουν εἰς τὴν ματαιίαν ἀπώλειαν μέρους αὐτοῦ. Θὰ δυνηθῶ, λοιπόν, νὰ ἐπιχειρήσω λεπτομερῆ ἀφήγησιν δὲν ἀρέσκομαι εἰς τὰς βραχείας καὶ ἀποτόμους ἀφηγήσεις, εἰς τὰς ὁποίας δὲν ἀπαντῶσιν οὔτε παρατηρήσεις, οὔτε σκέψεις φιλοσοφικαί, ἐπομένως οὐδεμίαν παράγουσιν ὠφέλειαν. Καλὸν εἶναι τὸ δρᾶμα νὰ παρέχη ἐνδιαφέρον, πλὴν δὲν πρέπει τὰ πάντα ἐν αὐτῷ νὰ ἦναι δρᾶσις καὶ διάλογος. Ἐχω ἰδίως ἰδέας περὶ τοῦ νεωτέρου μυθιστορήματος, θέλω δὲ συμμορφωθῆ πρὸς αὐτάς, κατὰ τὴν ἀφήγησίν μου. Ὁμολογῶ, ὅτι, ὡς πρὸς τοῦτο, ἔχω ποιᾶν τινα ματαιοφροσύνην. Ἐπεχείρησα πολλάκις νὰ γράψω τὰ ἀπομνημονεύματά μου, ἀλλ' οὐδέποτε ὑπερέβην τὸ τρίτον φύλλον χάρτου. Γινώσκω ὅμως ὅτι θέλεις ἐνθυμεῖσθαι κατὰ λέξιν πᾶν ὅ,τι σοὶ διηγηθῶ, ἐπομένως ἢ πρόθεσις μου θέλει πραγματοποιηθῆ. Θὰ μοὶ χρησιμεύσεις ὡς γραμματεὺς, διότι θέλεις γράψῃ καὶ δημοσιεύσει πᾶν ὅ,τι ἀκούσης, διότι σύ ἐπίσης ἔχεις τὴν ματαιοδοξίαν σου, ματαιοδοξίαν, ὁμοίαν ἐκείνῃ πολλῶν συγγραφέων, οἵτινες οὐδὲν ἕτερον πράττουσιν ἢ ν' ἀντιγράψωσι τὰ ἔργα τῶν προκατόχων αὐτῶν. Σοὶ ἐκχωρῶ, λοιπόν, τὰ ἀπομνημονεύματά μου, ἀλλ' ὑπὸ τὸν ὄρον οὐδὲν ἐν αὐτοῖς νὰ μεταβάλῃς καὶ νὰ διατήρησῃς πιστῶς τὰ ὀνόματα τῶν προσώπων. Μετὰ ταύτην τὴν παρατήρησιν, ἀρχίζω.

— Ἐάν, διελογιζόμην, μοὶ ἀφηγηεῖτό τι

εὐάρεστον ἢ τὸ ὅποιον, τοῦλάχιστον, νὰ με ἀποκοιμίσῃ!

— Ὁρατὰ ἰδοῦ, με διακόπτεις. Ἀλλὰ τί νὰ πράξω; εἶμαι ἠναγκασμένος ν' ἀρκεσθῶ εἰς τὸν γραμματεῖα, τὸν ὅποιον ἡ τύχη μοὶ παρέχει.

— Διατί, ἀνεφώνησα, ἀποκαλύψας τὴν κεφαλήν μου, νὰ μή ἐκλέξῃς ἕτερον ἀντὶ νὰ με καταδικάσῃς νὰ διέλθω τόσας πονηρὰς ὥρας;

— Τίνα νὰ λάβω; Ἀπὸ τῆς μεταμορφώσεώς μου εὐρίσκομαι διαρκῶς μόνος πρὸ τοῦ μεσονυκτίου μέχρι τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου καὶ μετ' αὐτήν. Οὐ μόνον δ' εἶμαι μόνος, ἀλλὰ καὶ ὑποφέρω ὅποια δὲ παθήματα, δίκαιε Θεέ!.

Φαντάσθητι, Εὐγένειε, ὅτι ὁ ἱατρός, μόλις ἐθεωρήθη νεκρὸς καὶ ἔλαβον τὴν ἀκίνησιάν τοῦ πτώματος, ἀνεγνώρισεν ὅτι εἶχον ἀποθάνει ἐκ δηλητηρίου.

— Δηλητηριασμένος!

— Ναί, ὑπὸ τῆς συζύγου μου, ἥτις μολταυτά, ἐν ὑποκριτικῇ ἀπελπισίᾳ, ὠδύρετο καὶ ἔτιλλε τὴν κόμην τῆς. Κατὰ παραγγελίαν τοῦ θεράποντος ἱατροῦ καὶ ἐτέρων, συνελθόντων εἰς συμβούλιον, μετηνέχθη εἰς τὸ ἀνατομικὸν ἀμφιθέατρον, ὅπου μ' ἔπλυνον διὰ θερμοῦ ὕδατος καὶ σάπωνος, μ' ἐσπόγγισαν, κουρεῦς δὲ τις μ' ἐξύρισε καὶ με ἐξήπλωσεν ἐπὶ μαρμαρίνης πλακός. Τότε εἰς κακοῦργος, εἰς ἀνθρωποφάγος, βοηθούμενος ὑπὸ ἐτέρων δύο κανιβάλων, ὧν ὁ ἕτερος ἦτο ὁ φίλος σου Ἰωάννης, μοὶ ἐνέπηξε τὸ μαχαιριδίον εἰς τὴν γαστέρα· με διέσχισεν ἀνωθεν ἕως κάτω καὶ ἀπέσπασε τὰ σπλάγχνα μου, χωρὶς νὰ δύναμαι νὰ κινηθῶ, νὰ κραυγᾶσω ἢ νὰ παρᾶσχω τὸ ἐλάχιστον δεῖγμα, ὅτι ἦσθάνομην τὴν φοικῶδη βάσανον, εἰς τὴν ὁποίαν με ὑπέβαλλον. Ἡ αὐτοψία, γινομένη βραδέως, κατὰ τοὺς κανόνας, συνωδύετο ὑπὸ σοφῶν παρατηρήσεων... καὶ πρὸ παντός ὑπὸ πολλῶν κεντημάτων τῆς λαθίδος. Αἱ βάσανοι τῆς Ἰερᾶς Ἐξετάσεως ἦσαν οὐδὲν, παραβαλλόμενοι πρὸς ὅσας ἐγὼ ὑπέφερον· ἐβασανίσθη ὑπὲρ πᾶν ὄριον· τὰ ὅστᾳ μου εἰσέτι φρίττουσιν εἰς τὴν ἀνάμνησιν ἐκείνην... Ὡ! οἱ κακοῦργοι!

— Ἡ ὀργὴ σὲ καθιστᾷ ἄδικον, τῷ εἶπον. Πῶς νὰ ὑποθέσωσιν ὅτι τὸ πῶμα διετῆρει τὴν αἰσθησιν; Οἱ ἐνεργούντες τὴν αὐτοψίαν σ' ἐθεώρουν σῶμα νεκρὸν· ἐν ἐνὶ λόγῳ, ἔπραττον τὸ ἐαυτῶν καθῆκον.

— Τὸ καθῆκόν των! καὶ ἔσωσαν τὴν φαρμακεύτριαν!

— Τὴν ἔσωσαν;

— Εἶναι ὠραία, νέα καὶ πλουσία· τοὺς ἐσαγήνευσε· τί ἐσήμαινε δι' αὐτοὺς ἐν πῶμα περισσότερον; Ἀπεφάνθησαν ὑπὲρ τῆς ἐπιζώσεως, εἰς μόνον δὲ τὸν Θεὸν ἀποκείται νὰ ἐκδικήσῃ τὸν θάνατόν μου.

— Εἶναι συκοφαντία· εἶσαι μοχθηρὸς... ὁ Ἰωάννης εἶναι ἀνίκανος..

— Ἀνίκανος! ὦ! τὸν κακοῦργον, ὅστις, μὴ ἀρκεσθεὶς ὅτι ἐγένετο συνεργός τοῦ ἀδικήματος, ἀφείς αὐτὸ ὑπὸ τὸν πέπλον τοῦ μυστηρίου, ἐπελάβετο τοῦ πτώματος μου, διότι τῷ ἐφάνη καλῶς ἐσχηματισμένον, καὶ ἐτόλμησε..

— Σοὶ παρέσχεν ἐκδούλευσιν ἰδοῦ σύ καθαρὸς καὶ ἐν πολυτελεῖ κατοικίᾳ.

— Ναί, ἀλλὰ πολὺ στενοχώραφ.

— Θὰ ἦτο χειρότερος ὁ τάφος.

— Εἶναι ἀληθές, δὲν τὸ εἶχον σκεφθῆ· ἐάν μ' ἔθετον εἰς τὸν τάφον... φρίκη!..

θὰ με ἔθαπτον ζῶντα, ὁ Θεός· δὲ γινώσκει πόσον θὰ ἔμενον ἐκεῖ. Εἰς οὐδένα θὰ ἡδυνάμην νὰ εἶπω, ὡς θὰ τὸ εἶπω εἰς σέ, μετὰ τὸ τέλος τῆς διηγήσεώς μου, φόνευσέ μοι!.. Ναί, ἔχεις δίκαιον, ὁ Ἰωάννης μοὶ παρέσχεν ἐκδούλευσιν, ἀντὶ δὲ ταύτης θὰ τῷ συγχωρήσω τὴν ἀσυνειδησίαν τοῦ νὰ ἐρασθῆ τῆς συζύγου μου...

Ἐπὶ τέλους, ἐξηκολούθησεν, ἀφοῦ οἱ ἱατροὶ συνεφώνησαν ν' ἀποδώσωσι τὸν θάνατόν μου εἰς γαστρίτιδα— τὸ ὅποιον ἦτο ἀληθές, ἀλλ' ἡ γαστρίτις εἶχε προξενηθῆ ὑπὸ τοῦ δηλητηρίου— ὁ φίλος σου Ἰωάννης εἶπεν εἰς τοὺς βοηθούς: «Θὰ κρατήσω τὸν σκελετόν».— Ἐχει καλῶς.— Ἀδιαφορῶ διὰ τὸ τίμημα.— Πολὺ καλᾶ, κύριε Ἰωάννη.— Καὶ τὸ ταχύτερον.— Ἐστὲ ἡσυχος». Καὶ ὁ μὲν Ἰωάννης, πιθανῶς, ἡσύχασεν, ἐγὼ ὅμως οὐδόλως ἡσύχασα.

Ἡγνόουν τί ἤθελον νὰ με κάμωσιν. Ὡ! τὰ θηρία! Κατὰ πρῶτον, ἔκοψαν τὰς ἀρθρώσεις μου, εἶτα δ' ἀπέσπασαν τὰς σάρκας μου, τὰς ὁποίας ἔρριψαν ἐντὸς κανίστρου. Μετὰ τοῦτο ἔθεσαν τὸ σῶμά μου ἐντὸς σιδηροῦ λέβητος καὶ με ἔβρασαν, μεθ' ὃ ἔξεσαν τὰ ὅστᾳ μου, ὅπως ἀφαιρέσωσιν ἀπ' αὐτῶν τὰς ὑπολειπομένας σάρκας, ἐλεύκαναν δ' αὐτὰ διὰ βροβοροτάτων ἐργασιῶν. Μετὰ ταύτας, ἀντικατέστησαν τὰς ἀρθρώσεις μου διὰ μεταλλίνων νημάτων καὶ ἤκουσα ἀριθμούμενα τὰ νομίσματα, τίμημα τοῦ μαρτυρίου μου.

Ἐπὶ τέλους, προσηλωθεὶς διὰ κοχλίου, ἐνεκλείσθη εἰς ἐκεῖνο τὸ ἐρμάριον, θνήσκων ἐκ τοῦ ψύχους. Ὡ! τὸν κακοῦθη, τὸν κακοηθέστατον Ἰωάννην!

Γινώσκεις δὲ μετὰ τίνος, ἐξηκολούθησε μετὰ βραχεῖαν διακοπήν, ὁ φίλος σου Ἰωάννης ἔχει ἀπόψε συνέντευξιν; Μετὰ τῆς χήρας μου, τῆς μόνῃς γυναικός, τὴν ὁποίαν ἠγάπησα καὶ τὴν ὁποίαν ζηλοτυπῶ μέχρι παραφροσύνης. Βεβαίως, βεβαίως θὰ μ' ἐκδικήσῃ κατὰ τοῦ Ἰωάννου.

— Μετὰ τῆς χήρας σου; ἀδύνατον!..

Ὅσον αὕτη ἂν ἦναι ἀθλία δὲν θὰ τολμήσῃ νὰ περιφρονήσῃ μέχρι τοσούτου τὰς κοινωνικὰς συνθήκας... Δὲν ὑπάρχει γυνή, ὅσον ὀλίγον ἂν ἐκτιμᾷ ἑαυτήν, ἥτις νὰ παρευρεθῆ εἰς χορὸν μετὰ ἕνα μῆνα ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ συζύγου τῆς.

— Λησμονεῖς ὅτι εἶναι χορὸς πρεσβυποδωρῶν; Οὐδέποτε ἠρώτησας σεαυτὸν τί δύναται νὰ κρύπτηται ὑπὸ τὸ προσωπεῖον;

— Ἄ! μᾶ!

— Εἶσαι παιδίον· δὲν ἐγνώρισες εἰτέτι τὸν κόσμον ἢ διὰ τοῦ πρίσματος τῆς ποιήσεως. Πλὴν, ὁ κόσμος θὰ σὲ διδάξῃ καὶ ταχέως δὲν θὰ ἐκπλήττεσαι πλέον, ἀπαντῶν εἰς τὸν χορὸν γυναίκα, ἥς τὸ πῶμα τοῦ πατρός, τοῦ ἀδελφοῦ ἢ τοῦ συζύγου μόλις ἐψυχράνη.

— Καὶ τὸ πῶμα τοῦ τέκνου τῆς! προσέθηκα ἐν ἀγανακτήσει.

— "Οχι, διότι ἡ γυνὴ ἀγαπᾷ ἐκυτὴν ἐν τῷ τέκνῳ τῆς. Τὰ τέκνα ἐκδικοῦσι τὴν κοινωνίαν κατὰ τοῦ ἐγώτισμου τῶν μητέρων.

— Ὅποιοι φρικώδης σκεπτικισμός!

— Ἡ ἀλήθεια εἶναι φρικώδης.

— Πλὴν δὲν εἶναι πᾶσαι αἱ γυναῖκες ἐλαττωματικαί.

— Σχεδὸν πᾶσαι. Εἶναι δῆμιοι ἢ μάτυρες.

— Ὅμιλεῖς ὡς κολασμένοις.

— Καὶ σὺ ὡς ἀνόητος.

— Ἔχω καρδίαν.

— Εἶναι τυχαῖον.

— Ἄ! κατ'ἔραμνε!

— Ἄς μὴ ἐρίζωμεν, ἀλλ' ἄφες με νὰ ἐξακολουθήσω. Ἡξεύρεις διατί, ἀφ' ἧς ἐκλείσθην εἰς ἐκεῖνο τὸ ἐρμᾶριον, πρὸς οὐδένα ἠδυνήθη νὰ ὀμιλήσω; Διότι ὁ φίλος σου Ἰωάννης, ἀπὸ τῆς ὀγδόης μετὰ τὸν θάνατόν μου ἡμέρας, διήλθε πάσας τὰς νύκτας παρὰ τῆς συζύγου μου.

— Εἶναι, λοιπόν, αὕτη Μεσσαλίνα;

— Καὶ τι χεῖρον. Ἡ Μεσσαλίνα μόνην ἐκυτὴν ἐβλαπτεν, ἐνῶ ἡ σύζυγός μου βλάπτει πάντα ἐρχόμενον εἰς ἐπαφὴν μετ' αὐτῆς. Μ' ἐδηλητηρίασεν ἵνα νυμφευθῆ ἕτερον ἄνδρα πλουσιώτερόν μου, τὸν ὅποιον θὰ νυμφευθῆ ὅταν τὸ πένθος παρέλθῃ. Πλὴν ὁ μελλόνυμφος εἶναι ὑπερῆλιξ. Ἐὰν δὲ κομίζῃ αὐτῇ τὸν πλοῦτον, δὲν θέλει ἱκανοποιεῖ αὐτὴν κατὰ πάντα... ἕνεκα τούτου, ἐξελέξατο ὡς ἐραστὴν τὸν Ἰωάννην, νέον καὶ εὐεῖδῃ. Βλέπουσιν ἀλλήλους κρυφίως, ἀμφότεροι δὲ τὴν στιγμὴν ταύτην εὐρίσκονται εἰς τι θεωρεῖον τοῦ Βασιλικῆ Θεάτρου, ἐνῶ ὁ γέρον μελλόνυμφος, ὁ κύριος Ἰούστος, μένει εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἡνυχος, οὐδαμῶς ἀμφιβάλλων, ὅτι ἡ μνηστὴ του δὲν ἐκινήθη ἐπίσης ἐκ τῆς οἰκίας τῆς.

— Δὲν δύναμαι νὰ πιστεύσω, ὅτι ὁ Ἰωάννης ἠράσθη μίαν φαρμακευτρίαν.

— Εἶναι προφανές, ὅτι δὲν γνωρίζεις τὴν σύζυγόν μου.

— Ὡ! ὅσον ἀν ἦναι ὠραία...

— Πρὸς τούτους ὁ Ἰωάννης θεωρεῖ αὐτὴν ἄγγελον, ὡς ἐθεώρησα αὐτὴν ἐγὼ καὶ ὡς θέλεις πράξει σὺ ἐπίσης, ἀφοῦ τὴν ἴδῃς. Ἠδυνήθη νὰ δευχθῆ ἀθῶκ τοῦ θανάτου μου καθυπέταξε τοὺς ἰατρούς, σαγηνεύσασα αὐτούς, τὸ πρῶτον μὲν διὰ τῶν θελητήρων τῆς καὶ εἶτα διὰ τοῦ χρυσοῦ τῆς.

— Καταπληκτικὴ γυνὴ!

— Καταπληκτικωτάτη.

— Τῆ ἀληθεία, διήγειρες τὴν περιεργίαν μου καὶ μοὶ ἐμπνέεις τὴν ἐπιθυμίαν ν' ἀκούσω τὴν ἱστορίαν σου.

— Θὰ ἐγίνωσκας ἤδη τὸ μείζον μέρος αὐτῆς, ἐὰν μὴ, διὰ τῶν διακοπῶν σου, μ' ἐξηνάγκαζες νὰ φθάσω εἰς τὸν ἐπίλογον πρὸ τοῦ προλόγου.

— Λοιπόν, λέγε.

— Ἀρχίζω.

[Ἐπειτὰ συνέχισα].

Τὸ κατωτέρω διήγημα δὲν εἶναι βεβαίως προῖον ἐκ τῶν εὐφρατάστων ἐκείνων τῆς Ἐσπερίας μυθιστοριογράφου, ἔπερ διὰ τῶν ποικίλων περιπέτειων καὶ τοῦ καθ' ἑλθὴν τῆν σειρὰν τῆς ἀφηγήσεως διήκοτος ἐνδιαφέροντος κρατεῖ ἐφ' ὧρας ὀλοκλήρους μετέωρον τὸν ἀταργώστην. Οὐχ ἦτορ ὁμως ἀσμένως χαιρετίζομεν τὴν ἐκάστοτε παρὰ τοῖς νεαροῖς ἡμῶν λογίοις παραγωγῆν καὶ πληροῦμεθα χαρῆς ἀνεκλαλήτου καὶ αισθανόμεθα καὶ τὴν ἐθνικὴν ἡμῶν φιλοτιμίαν θρυπτομένην πως, διατ βλέπωμεν ὅτι ξένοι, ὁμολογουμένως πολὺ καλλίτερον ἡμῶν δυνάμενοι νὰ κρίνωσι, οὐδόλιος ἀπαξιοῦσι νὰ ἐγκλιματίζωσι καὶ μετὰ στοργῆς νὰ περιθάλλωσι πρωτότυπα προϊόντα τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων, ὡς ἐπ' ἐσχάτων ἐπραξεν ὁ κ. Ἀβρουστός Βόλτε, φιλέλληνας καὶ ἐλληνοσῆς, μεταφράσας καὶ τοῦ ἡμετέρου φίλου συνεργάτου κ. Ἀνδρέα Δ. Καρκαβίτσα τὴν **Ἀσήμεω** καὶ δημοσιεύσας αὐτὴν ἐν τῇ ἐν Φραγκοῦρτη ἐκδοδόμενῃ **Διδασκαλίᾳ**. Ἐκτὸς δὲ τούτου, νομίζομεν ὅτι ἡ **Χρυσάυγη** θὰ ἀναγνωσθῆ ὑπὸ τῶν ἀναγνωστῶν ἡμῶν εὐχαρίστως, διότι αὕτη εἶναι γνήσιον τέκνον τῆς ἐνδόξου τοῦ 1821 ἱστορίας.

Ἡ ΧΡΥΣΑΥΓΗ

ΔΙΗΓΗΜΑ

Τὸ χωρίον Σαμπάν-αγα ἦτο ἀνάστατον. Οἱ κάτοικοι αὐτοῦ περίτρομοι ἔσπευδον νὰ ἀφῆσωσι τοὺς οἴκους αὐτῶν ἐρήμους, φύγοντες πρὸ τῶν Λαλιωτῶν, οἵτινες, κατὰ πληροφορίας ποιμένους τινός, δὲν θὰ ἐβράδυνον νὰ φανῶσι πρὸ τοῦ χωρίου.

— Ἐφάνησαν;

— Ὁχι ἀκόμη, μὰ ὅπου κε' ἂν εἶνε θὰ πλακώσουν.

— Νὰ τοὺς εἶδε καλά; μὴν ἔκκαμε λάθος ὁ Δῆμος;

— Ἐ! σὰν σὲ βλέπω καὶ μὲ βλέπεις, σοὺ λέει! Πέρασαν ἀπὸ ταμπούρια τῶν χριστιανῶν μὲ τὸ σπαθὶ 'ς τὸ χεῖρ... Μὰ τί παλληκάρια, ἄδερφέ! Καὶ μοιάζουν σὰν τὸ λύκο· δὲν τοὺς πειράζεις, δὲν σοὺ μιλοῦν' τοὺς πειράζεις; — μαῦρα 'φείδια ποὺ σ' ἔφραξαν!.

— Ὁχ! ἀλλοίμονο σὲ 'μας!..

Οὕτω μεμφιμοιρῶντες, ὀδυρόμενοι οἱ χωρικοὶ προσέτρεχον μετὰ τῶν γυναικῶν καὶ τῶν παιδῶν των ἐκ διαφόρων μερῶν τοῦ χωρίου ἐπὶ τῆς μικρᾶς πλατείας τῆς ἐκκλησίας ἵνα σκεφθῶσι περὶ τῆς ὁδοῦ, ἣν ἔμελλον νὰ ἀκολουθήσωσι.

— Γιὰ μὴ βιαζεστε, εἶπεν αἰφνης, φανεῖσα μεταξὺ αὐτῶν, ἡ Χρυσάυγη· θὰ φύγετε; καὶ ποῦ θὰ πάτε νὰ φύγετε; Οἱ Λαλιῶτες 'πλάκωσαν· σὲ λίγο θὰ περάσουν τὸ ποτάμι καὶ θὰ σᾶς πετσοκόψουν· — δὲν κάνετε καλλίτερα ἐν ἄλλο;

— Σὰν τί; ἠρώτησαν ὅλοι ἀτενίζοντες μετὰ φόβου καὶ ἐλπίδος πρὸς αὐτήν.

— Δύο-τρεῖς ἀπὸ σᾶς νὰ πᾶν νὰ πιᾶσουν τὸ ποτάμι κάτω 'ς τὴν δεμοσιά... δύο-τρεῖς 'μποροῦν νὰ κρατήσουν ὧρες τοὺς Λαλιῶτες, καὶ οἱ ἄλλοι νὰ βροῦν καιρὸ νὰ φύγουν.

Οἱ χωρικοὶ παρετήρησαν ἀλλήλους μὲ ἀπορίαν. Τί ἦσαν αὐτὰ ποὺ ἤκουον; Οἱ Λαλιῶται, ἀγρία καὶ μάχιμος Ἀλθωνικὴ φυλὴ, ἀπὸ ἑκατοντάδων ἐτῶν ἐγκαταστα-

θεῖσα εἰς τὸ κέντρον σχεδὸν τῆς Πελοποννήσου, ὡς ἐλαία ἐντὸς σταφιδοφυτείας, οἱ Λαλιῶται, ὁ τρόμος τῶν περιοίκων Χριστιανῶν καὶ Τούρκων ὁμοῦ, ἐπήρχοντο ἤδη κατὰ τῶν χωρικῶν καὶ ἡ γυνὴ ἐκείνη ἔλεγεν ὅτι δύο καὶ τρεῖς ἤρχον νὰ ἀντιπαχθῶσι κατ' αὐτῶν. Τοιοῦτό τι οὐδεὶς, ἔχων σώας τὰς φρένας, ἠδύνατο νὰ συλλογισθῆ.

— Καὶ ποιοὶ νὰ πᾶν; ἠρώτησέ τις τῶν χωρικῶν ἐμπαικτικῶς.

— Ποιοί; νά, ἐγὼ πρώτῃ· ποῖός ἄλλος ἔρχεται μαζί; ἀπήντησεν αὕτη, κτυπῶσα κατὰ γῆς τὸ καρποφύλλι τῆς, καὶ ἀτενίζουσα θαρραλέως τοὺς συμπατριώτας τῆς.

Οἱ χωρικοὶ ἔπειον τὴν κεφαλὴν ἀπελπιστικῶς. Προφανῶς οἱ λόγοι τῆς Χρυσάυγης δὲν εὐρίσκον ἠχὴ εἰς τὰ ὦτα αὐτῶν· οὐδεὶς εἶχε τὴν τόλμην νὰ ἀντιμετωπίσῃ τοὺς ἱποποτικούς Λαλιώτας καὶ νὰ ἀκούσῃ πλησίον τοῦ κροτοῦν τὸ παροιμιῶδες **Λαλιώτικο ντουρέκι**.

— Νεὶ, ποῖός ἔρχεται; ἐπανελάθεν ἡ γυνὴ· ἂν σκοτωθῆ, θὰ σώσῃ μὲ τὴ ζωὴ του τόσες ψυχές· οἱ παπᾶδες θὰ 'βλογανε τ' ὄνομά του 'ς τὴν ἐκκλησία.

Ἄλλ' ἐνῶ ἔτι ὠμίλει, εἰς τὴν ἀντιπεραν τοῦ ποταμοῦ ὄχθην διεγράφησαν ἀμυδρῶς ὑπὸ τὰς λάμψεις τῆς πρωίας τὰ ῥωμαλέα σώματα καὶ οἱ κογχοσιδεῖς πῖλοι τῶν Λαλιωτῶν, ἱππευόντων ὑψηλοῦς καὶ ἀτιθάσους ἵππους. Οἱ χωρικοί, τῶν ὁποίων ἡ προσοχὴ ἦτο πάντοτε πρὸς τὰ ἐκεῖ ἐστραμμένα, μόλις διέκρινον αὐτούς, διεσκορπίσθησαν περίτρομοι ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, ὡς βᾶτραχοὶ εἰς τὴν λίμνην ὅταν ἀκούσωσι βῆμα ὀδοιπόρου, ἀφήσαντες μόνην ἱσταμένην ὡς ἀγαλμα εἰς τὸ μέσον τῆς πλατείας τὴν γυναῖκα.

— Ὁρὲ λαγοὶ εἶστε! εἶπε μετ' ἀγανακτήσεως· θέλετε νὰ σωθῆτε καὶ θαρρεῖτε πῶς θὰ πετύχετε μὲ τὸ φευγόν!

Παρετήρησεν ἐπὶ μικρὸν μὲ βλέμμα πληθῆρες οἴκτου καὶ πικρὸν μεδίαμα τοὺς συμπατριώτας τῆς καὶ ἀφελῶς ῥίψασα ἐπ' ὤμου τὸ καρποφύλλι, ἀπεχώρησε βραδέως διεθυνομένη πρὸς τὸν ποταμόν.

Τὸ χωρίον Σαμπάν-αγα, κείμενον πρὸς τὴν ἀριστερὰν ὄχθην τοῦ Πηνειοῦ, εἶνε μικρὸν καὶ πενιχρόν. Οἱ λευκοὶ αὐτοῦ οἰκίσκοι, κρυπτόμενοι ὑπὸ τὰ φυλλώματα συκομορεῶν καὶ κυπαρίσσω, ἠμοιάζουσι πρὸς φωλεὰς πτηνῶν ὑπὸ τὰ φυλλώματα ἀγριελαιίας. Οἱ κάτοικοι πάντες ἀσχολοῦνται εἰς τὰ γεωργικά· αἱ γυναῖκες, εὐρωστοὶ καὶ ζωηραί, βοηθοῦν τοὺς ἄνδρας εἰς τὰς ἐργασίας των.

Ὁ ποταμὸς κατὰ τὰ μέρη ἐκεῖνα εἶνε βαθύς καὶ ἔχει πλατεῖαν τὴν κοίτην, πολλὰς τὸν χειμῶνα πλημμυρίζων, καταστρέφει τὰς φυτείας καὶ τὰ σπαρτὰ τῶν χωρικῶν καὶ παρασύρει ἐν τῇ ὀρμῇ αὐτοῦ πρόβατα, βούς καὶ οἰκίσκους ἔτι. Ἡδη διέρχονται αὐτὸν διὰ περαταριάς, λέμβου δηλαδὴ μεγάλης, διὰ κάλων ἰσχυρῶν φερομένης ἀπὸ τῆς μίας πρὸς τὴν ἄλλην ὄχθην. Ἀλλὰ κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Ἐπαναστάσεως, εἰς ἑκατὸν μέτρων ἀπὸ τοῦ χωρίου ἀπόστασιν ὁ ποταμὸς ἐδιχάζετο

εἶτα δὲ πάλιν ἠνοῦτο, ἀφίνων ἐν τῷ μέσῳ μικρὸν νησιδίον κατάφυτον ὑπὸ βύρλων καὶ ἰτεῶν. Ἐκεῖ οἱ χωρικοί, ῥίψαντες δύο κορμούς· δένδρων ἀπελεκήτους, ἐτέλουν τὴν μετὰ τῶν ἔξω χωρίων συγκοινωνίαν. Ταύτην τὴν γέφυραν παρῶτρυνεν ἡ Χρυσουγὴ τοὺς συμπατριώτας τῆς νῆα καταλάβωσιν ἵνα ἐμποδίωσι τὴν πρὸς τὸ χωρίον προσπέλασιν τῶν Λαλιωτῶν, οἱ ὅποιοι, ἀναγκασθέντες ὑπὸ τῶν ἐπαναστατῶν νὰ ἀφήσωσι τὰς πλουσίας φυτείας των καὶ τὸ εὐφορον τοῦ Λάλα ὀροπέδιον, ἐμμανεῖς, ὡς τίγρεις διωχθεῖσαι τῆς κρύπτῃς των, διήρχοντο δηρῶντες καὶ καίοντες τὰ χωρία, μέχρις οὐ φθάσουν εἰς Πάτρας.

* * *

Ὁ ἥλιος ἤδη εἶχεν ἀνατείλει· τὸ ὕδωρ τοῦ ποταμοῦ καθήρχετο θολὸν καὶ ἐξωγκωμένον ἔνεκεν τῶν βροχῶν τῆς προτετραίης· ἐλαφρὸς ζέφυρος ἐκίνει, ὡς τὴν ἐπιφάνειαν εὐρείας λίμνης, τοὺς ἐπὶ τῆς πεδιάδος στάχους, τοὺς ὁποίους οἱ χωρικοὶ ἐσπείραν μετὰ κόπου καὶ τὸ πῦρ τῶν ἐπιδρομῶν κατέφθειρε μετ' ὀλίγον... Ὁ ἀμπουργὸς ἐκελάδει ἀμέριμος ἐπὶ τῶν ἀμπελῶνων καὶ ἡ σιταρήθρα ἐπέτιζεν ἐπὶ τῶν ἀγρῶν.

Ἡ Χρυσουγὴ, γονυπετῆς παρὰ τὴν γέφυραν στηρίζουσα τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ πήχεως τῆς δεξιᾶς χειρὸς, διὰ τῆς ὁποίας ἐκράτει εὐτόλμως τὸ καρυσφύλλι τῆς ἀνέμενε τὴν ἐμφάνισιν τοῦ ἐχθροῦ μετὰ συγκινήσεως, ὡς πᾶς ἄνθρωπος ἔτοιμος νὰ διαπραχῆ μέγα τι καὶ ὑψηλὸν κατόρθωμα. Γυνὴ εἰκοσι καὶ δύο ἐτῶν, ὠραία, καστανόφθαλμος, ξανθόμαλλος, ἡ Χρυσουγὴ, συνήνου ῥωμαλέον καὶ ὑγιὲς σῶμα μὲ ψυχὴν ἀνδρικήν καὶ θάρρος ἀκκαταγώνιστον. Κόρη γέροντος δημοδιδασκάλου, ἀνδρὸς φιλοπατρίδος, πρώτου ἀσπασθέντος τὰς ἰδέας τῆς Φιλικῆς, ἐκληρονόμησε τὰ αἰσθήματα αὐτοῦ καὶ τὸν χαρακτήρα. Ἐβλεπε μὲ ἀληθῆ θλίψιν τὴν δουλείαν τῆς πατρίδος τῆς καὶ τὴν οἰκτρὰν κατάστασιν τῶν χωρικῶν. Ὁσάκις ἦτο μόνη, πάντοτε ἀνεπὸλει εἰς τὴν μνήμην τῆς τοὺς ἀνδρας ἐκείνους, οἵτινες, μὴ ἀνεχόμενοι τὴν σκληρά, ἔζων ἐλευθεροὶ εἰς τὰ βουνὰ καὶ τῶν ὁποίων τὰ κατορθώματα τοσάκις εἶχεν ἀκούσει παρὰ τοῦ πατρὸς τῆς καὶ ἄλλων χωρικῶν. Τότε ἡ καρδία τῆς ἐσκίετο ἐξ ἀγαλλιάσεως· ἀπειρον ἀγάπην καὶ ἀφοσίωσιν ἠσθάνετο δι' αὐτούς, τοὺς κήρυκας τῆς ἐλευθερίας, καὶ ἐλυπεῖτο διότι δὲν ἦτο καὶ αὐτὴ ἀνδρας ἵνα τοὺς μιμηθῆ.

Ἡ Χρυσουγὴ παρηκολούθει ἤδη διὰ τοῦ βλέμματός τὰς κινήσεις τοῦ ἐχθροῦ. Ἄλλ' αἶφνης ὁ νοῦς αὐτῆς ἀπὸ τοῦ αἰσθήματος τῆς φιλοπατρίδας μετέβη εἰς ἄλλο τι ἐπίσης τρυφερὸν καὶ εὐγενὲς αἰσθημα. Ἀνεμνήσθη τὸν Κωνσταντῆ, τὸν ἀπὸ ἕξι μηνῶν σύζυγόν τῆς.

Ἡ Χρυσουγὴ ἠγάπησε τὸν Κωνσταντῆ, διότι ἐλάτρευε τὴν λεβεντιά. Καὶ ἦτο τῶντι λεβέντης ὁ Κωνσταντῆς, ὑψηλός, εὐρύνωτος, μὲ παχὺν μαῦρον μύστακα, κόμην μακρὰν, μαύρην, ὡς ἐθεσμενὸς ἀνθραξ καὶ μεγάλους ἐκφραστικὸς ὀφθαλμούς. Ἐφόρει λεβέντικα καταβιβάζων μέ-

χρι τοῦ δεξιοῦ ὀφθαλμοῦ τὸ ἐρυθρὸν φέσι· ἔζωνε μετὰ μεγάλης ἐπιτηδειότητος τὴν λευκὴν φουστάνελλαν καὶ ἐπ' αὐτῆς ἀφελῶς τὸ χρυσοκέντητον σελάχι. Ἦτο πρῶτος εἰς τὸν χορὸν καὶ πρῶτος εἰς τὸ τραγοῦδι. Ἡ Χρυσουγὴ δὲν εἶχεν ἀποδείξει, ἀλλ' ἠλπίζεν ὅτι, τυχοῦσης περιστάσεως, θὰ ἦτο πρῶτος καὶ εἰς τὰ ἄρματα.

Ἡ Χρυσουγὴ εἰς τὴν μόνωσίν τῆς ἐκείνην, πρὸ τῆς θελκτικῆς εἰκόνας τῆς φύσεως, ἀκούουσα μακρὰν τὰ βληχήματα τῶν ἀμνῶν, βλέπουσα τὰ πτηνά, ἀνταλλάσσοντα τραγοῦδια ἀγάπης καὶ ἔρωτος, ἐβυθίσθη μικρὸν κατὰ μικρὸν εἰς τὸ παρελθόν. Πόσον ἦτο εὐτυχῆς μετὰ τοῦ Κωνσταντῆ! Πάντοτε χοροῦς καὶ τραγοῦδια καὶ φιλήματα. . . Πρὸ τίνος κειροῦ μάλιστα ἤρχισε νὰ ἐννοῆ ὅτι θὰ ἐγένετο μετ' ὀλίγον μῆτηρ καὶ μετὰ συγκινήσεως, ὡς ὁ φυλακισμένος τὴν ἡμέραν τῆς ἀπολύσεώς του ἀνέμενε τὴν ἡμέραν καθ' ἣν θὰ παρουσίαζεν εἰς τὸν Κωνσταντῆ ἕνα τρυφερὸ καὶ γελαστὸ παιδάκι. . . Ἄλλ' ἤδη αἰ προσδοκίαι τῆς ἤρχισαν νὰ διαψεύδωνται, ὡς αἱ ἐλπίδες τοῦ πτωχοῦ, ἀτενίζοντος τὸ μέγαρον τοῦ πλουσίου. Ἡ ἐπαναστατικὴ θύελλα, παρακαίρως ἐνσκήψασα εἰς τὴν ἀρτιπαγῆ φωλεὰν τῆς Χρυσουγῆς, κατηρέϊπωσε αὐτήν. . . Ἀληθῶς, πόσον καταστρεπτικὸς ἦτο ὁ πόλεμος· ἀλλὰ καὶ πόσον ἀνυπόφορος ἡ σκληρά.

Ὁ Κωνσταντῆς κατὰ τὴν ἐκ τοῦ χωρίου δίοδον τοῦ Ἰονίου Στρατοῦ δὲν ἠδύνατο εἰμὴ νὰ ἀκολουθήσῃ αὐτὸν εἰς τὴν κατὰ τοῦ Λάλα ἐκστρατείαν. Ἦδη ἡ θλιβερὰ εἰδησις εἶχε φθάσει· οἱ Λαλιῶται ἐπήρχοντο πρὸς τὰ πεδινὰ χωρία. Ἄρα κατέκοψαν καὶ διεσκόρπισαν τοὺς ἐπαναστάτας, καὶ ὁ Κωνσταντῆς, περὶ τοῦ ὁποίου εἶχε πεποιθήσιν ἡ Χρυσουγὴ, ὅτι οὐδέποτε παρεχώρει τὴν θέσιν του εἰς τὸν ἐχθρὸν, θὰ ἐφονεύθη ἐπ' αὐτῆς. Ἄλλ' ἐκεῖνοι, οἱ ἐπερχόμενοι, ἦσαν οἱ φονεῖς του· ἔπρεπε λοιπὸν νὰ ἐκδικηθῆ, νὰ πάρῃ τὸ αἷμά τῆς πίσω.

Οὕτω λοιπὸν ἐκτὸς τῆς πρὸς τοὺς συγχωρικοὺς τῆς ἀγάπης εἶχε καὶ ἄλλον ἰσχυρὸν λόγον νὰ καταλάβῃ τὴν γέφυραν καὶ νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὸν ἐχθρὸν, ὅστις τῆς κατέστρεψε διὰ μιᾶς καὶ πατρίδα καὶ μέλλον.

* * *

Οἱ Λαλιῶται ἤδη εἶχον ἀφιπεῦσει παρὰ τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ. Τινὲς ἐπότιζον τοὺς ἵππους των, ἄλλοι ἐκυλίοντο νωχελῶς ἐπὶ τῆς χλόης, ἄλλοι ἐπυροβόλουν ἀβλαβῶς τοὺς οἰκίσκους τοῦ χωρίου καὶ ἄλλοι διεσπαρμένοι, ἐζήτουν νὰ εὐρωσι τὸν πόρον τοῦ ποταμοῦ.

Ἡ Χρυσουγὴ διετέλει ἐτι βυθισμένη εἰς τὰς μελαγχολικὰς σκέψεις τῆς. Αἶφνης ἤκουσε ποδοβολῆν ἵππων καὶ ἐγείρασα τὴν κεφαλὴν μετὰ προφυλάξεως, παρετήρησεν ἀπόσπασμα Λαλιωτῶν διευθυνομένων κατ' εὐθείαν πρὸς αὐτήν. Μετ' ὀλίγον διέκριεν ὅτι τὸ ἀπόσπασμα ὠδηγεῖτο ὑπὸ χριστιανοῦ, ἔχοντος τὸ σαρίκι ἀπὸ τοῦ τραχήλου πρὸς τὸ στήθος εἰς ἐνδειξίν ὑποταγῆς.

— Ποῦ νὰ τοὺς πάη; διελογίσθη ἀπορούσα ἡ Χρυσουγὴ.

Ἄλλὰ μετ' ὀλίγον ἐνόησεν ὅτι ἔφερον αὐτούς εἰς τὴν γέφυραν.

— Τὸν ἄτιμο! ἐψιθύρισε μετὰ θυμοῦ· ὄχι, δὲν εἶνε χριστιανός· εἶνε χειρότερος ἀπὸ ἐχθρὸ αὐτός.

Καὶ ὑψώσασα τὸ καρυσφύλλι ἐσκόπευσεν. . . Ἄλλὰ τὸ καρυσφύλλι εὐθὺς κατέπεσε τῶν χειρῶν τῆς. Σικοτοδίην κατέλαβεν αὐτήν, ῥίγος διέδραμε τὸ σῶμά τῆς· ἐπὶ τῶν πρεσβίων τῆς ἀνεσφῆνη καὶ ἐσβέσθη ἀλληλοδιαδόχως τὸ ἐρυθρὸν τῆς αἰδοῦς καὶ τῆς ὀργῆς.

— Ὁ Κωνσταντῆς! ἐψιθύρισε μὲ τρέμοντα χεῖλην.

Τῶντι· ἦτο ὁ σύζυγός τῆς.

Ἡ Χρυσουγὴ εἶχεν ἀπατηθῆ. Δὲν πρόκειται νὰ κρίνωμεν ἐκ τοῦ παραστήματος καὶ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ κάλλους ἐνὸς ἀθλοῦ ἵνα λάβωμεν ἰδέαν τῆς ψυχῆς καὶ τῶν αἰσθημάτων αὐτοῦ. Ὁ Κωνσταντῆς, ἂν καὶ ἦτο λεβέντης τὸ ἐξωτερικόν, ἦτο ὅμως χαρκαρκτηρὸς δειλοῦ, ψυχῆς διεφθαρμένης. Ἡκολούθησε τὸν Ἰόνιον Στρατὸν μετὰ δύο ἄλλων συντρόφων του κατὰ τὰ αἰσθήματα οὐχὶ ἀπὸ φιλοπατρίαν ἀλλ' ὅπως ὠφελήθη τῆς περιστάσεως, συλλέγων τὰ πλάτσα τῶν φονευμένων. Ἦδη δὲ ἤρχετο νὰ κάμῃ καὶ ἄλλην ἀτιμωτέραν πράξιν. Συλληφθεὶς ὑπὸ τῶν Λαλιωτῶν, κατεπίσθη δι' ἀπειλῶν καὶ δι' ὀλίγου χρυσοῦ νὰ δεῖξῃ εἰς αὐτούς τὴν πρὸς τὸ χωρίον δίοδον. Καὶ ὁ οὐτιδανὸς δὲν προὔτιμησε ν' ἀποβάνῃ! . .

Ἄλλ' ἡ Χρυσουγὴ δὲν ἠθέλεν ἀκόμη νὰ πιστεύσῃ ὅτι εὐρίσκετο εἰς τὴν ἀπάτην· ὄχι, ὁ Κωνσταντῆς εἶνε σωστὸ παλληκάρι· ἴσως ἐμάντευσε ὅτι ἐφύλασεν αὐτὴ τὴν γέφυραν καὶ ἔφερον ἐπίτηδες τοὺς Λαλιώτας ἵνα τοὺς ἐλκύσῃ εἰς τὴν παγίδα. Ἐπειδὴ δὲ εἶχεν ἀκαράδαντον πεποιθήσιν εἰς τοῦτο — διότι ἡ γυνὴ οὐδέποτε πιστεύει εἰς τὸν ἐξευτελισμὸν ἀγαπημένου ὄντος — ἠθέλησε νὰ πληροφρήσῃ τὸν Κωνσταντῆν περὶ τῆς παρουσίας τῆς καὶ ἐπὶ τούτῳ ἔφερε τοὺς τρεῖς δακτύλους, τὸν μικρὸν τὸν λιχανὸν καὶ τὸν ἀντίχειρα εἰς τὸ στόμα καὶ ἐσύριζεν ἡσύχως.

[Ἐπταὶ τὸ τέλος].

Α. Δ. ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑΣ.

Ἡ ΛΕΥΚΟΦΟΡΟΣ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΙΑ ΟΥΓΙΑΚΗ ΚΟΛΛΙΝΣ

Μετὰφρασίς Χαλαράμπους Ἀννίνου

(Ἐντέλει καὶ τέλος, ἴδε προηγουμένον φύλλον)

Μετὰ τὰς προεισαγωγικὰς ἐξηγήσεις γενομένας κατὰ τρόπον ὅσον τὸ δυνατόν ἀπλούστερον καὶ περιεκτικώτερον προέβη εἰς τὴν ἐκθεσιν τῆς δολορραφίας. «Ἦλθον ἐδῶ, ἠρξάμην λέγων, διὰ νὰ δηλώσω πρὸ παντὸς ἄλλου ὅτι ἡ σύζυγός μου ἡ νῦν παρ' ἐμοὶ καθημένη εἶνε ἡ θυγάτηρ τοῦ Φιλίππου Φαίρλη· δεύτερον διὰ ν' ἀποδείξω δι' ἀναμφισβητήτων γεγονότων ὅτι ἡ κηδεῖα, εἰς ἣν παρευρέθητε, ἐν τῷ νεκροταφείῳ τοῦ Λίμμεριτζ, ἦτο κηδεῖα ἄλλης γυναίκος, καὶ τρίτον τέλος πάντων διὰ νὰ σᾶς ἐξηγήσω ὅσον τὸ δυνατόν σαφέστερον πῶς συνέβησαν πάντα ταῦτα».

Καί εὐθὺς μετὰ τοῦτο προέβην εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἐκθέσεως, περιγράφων τὸ σχέδιον τῆς δολορραφίας, φροντίζων ὅμως νὰ παριστῶ ὡς ἀφορμὴν αὐτῆς τοὺς χρηματικούς λόγους καὶ ἀποφεύγων ν' ἀναμίξω ἐν τῇ ἐκθέσει πάντα ὑπαινιγμὸν περὶ τοῦ μυστικοῦ τοῦ σιρ Πέροισβαλ. Μετὰ τοῦτο ὑπέμνησα εἰς τὸ ἀκροατήριόν μου τὴν ἡμερομηνίαν, τὴν κεχαραγμένην ἐπὶ τῆς ἐπιτυμβίου πλακός, δηλαδὴ τῆς 25 'Ιουλίου, προσάγων τὸ περὶ τοῦ θανάτου πιστοποιητικὸν πρὸς ἐπικύρωσιν τῆς ἀκριβείας αὐτῆς. Κατόπιν ἀνέγνωσα τὴν ἐπιστολὴν τοῦ σιρ Πέροισβαλ, φέρουσαν χρονολογίαν τῆς 25 'Ιουλίου, ἀναγγέλλουσαν δὲ διὰ τὴν 26 τὸ ταξιδίδιον, ὅπερ ἡ σύζυγός του ἐμελλε νὰ ἐπιχειρήσῃ ἐκ Χαμφίαρ εἰς Λονδίνον. Ἀκολουθῶς πρέβην εἰς τὴν ἀπόδειξιν, ὅτι τὸ ἐν λόγῳ ταξιδίδιον ἐπραγματοποιήθη, ὡς ἐξήγετο ἐκ τῆς μαρτυρίας τοῦ ἡνίοχου καὶ ὠρισά τὴν ἀκριβῆ ἡμέραν τοῦ ταξιδίδιου, χάρις εἰς τὸ ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ βιβλίου τοῦ ἀμαξοστασίου. Ἡ Μαριάννα διηγήθη τὴν κρυφίαν συνάντησιν αὐτῆς μετὰ τῆς Λαύρας ἐν τῷ φρενοκομείῳ καὶ ὠμολόγησε τὰ μέσα, δι' ὧν ἐπέτυχε νὰ δραπετεύσῃ ἐκεῖθεν ἡ ἀδελφὴ τῆς. Ἐπειτα ἐπέβη τὴν ἀγόρευσίν μου ἀναγγέλλων εἰς πάντας τοὺς παρεστῶτας, ὅτι ὁ σιρ Πέροισβαλ ἀπεβίωσε καὶ ὅτι ἐγὼ ἐνυμφεύθην τὴν χήραν του.

Μετ' ἐμὲ ἠγέρθη ὁ κύριος Κάυρλ κηρύσσων ἐν τῇ ιδιότητι του, ὡς δικηγόρου τῆς οἰκογενείας, ὅτι εἶχον προσαγάγει πρὸς ὑποστήριξιν τῶν διαθεβιασῶν μου μαρτυρίας τὸσον σαφεῖς καὶ ἀκαταμαχητούς, ὅσας οὐδέποτε ἐπὶ ζωῆς του εἶχον ἀκούσει. Ἀφοῦ ἐπόρφευε τὰς λέξεις ταύτας, περιέβαλον διὰ τοῦ βραχίονός μου τὴν ὄσφιν τῆς Λαύρας καὶ τὴν ἀνήγειρα, ὥστε καθεὶς τῶν παρευρισκομένων νὰ δύναται κάλλιον νὰ τὴν παρατηρήσῃ.

— Εἴσθε ὅλοι αὐτῆς τῆς γνώμης; ἠρώτησα κατόπιν προχωρῶν καὶ δεικνύων τὴν σύζυγόν μου.

Ἀστραπιαῖον ὑπῆρξε τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐρωτήσεώς μου. Ἀπὸ τοῦ βάθους τῆς ἀπεράντου ἐκείνης αἰθούσης ἠγέρθη ἐν τῷ ἄμα εἰς τῶν γηραιότερων ἐνοικιαστῶν καὶ μετ' αὐτὸν ἠγέρθη ὀρθία πᾶσα ἡ ὀμήγυρις. Ζωηρὰ διατηρεῖται εἰς τὴν μνήμην μου ἡ εἰκὼν τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου, ἡλιοκατῆ ἔχοντος ὄσφιν καὶ φαῖαν κόμην, ὅστις ἀναρριχηθεὶς εἰς τὸ παράθυρον καὶ σείων ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν του μαστίγιον, ὅπερ ἀνὰ χεῖρας ἔφερεν, ἔδιδε τὸ σύνθημα τῶν χαρμωσύνων κραυγῶν.

— Ζῆ! . . . ἰατρεύθη! . . . Ὁ Θεὸς νὰ τὴν εὐλογῆσῃ! . . . Ἐμπρός, παιδὶά μου! . . . Τώρα πρέπει νὰ φανῆτε! . . .

Αἱ ἐνθουσιῶδεις κραυγαί, δι' ὧν ἡ ὀμήγυρις ἀπῆντησεν εἰς τὴν παρακλειςιν ταύτην, ὑπῆρξαν διὰ τὴν ἀκοὴν μου ἡ γλυκυτάτη μουσικὴ ἐξ ὧσων ποτὲ ἤκουσα. Οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου καὶ τὰ παιδία τοῦ σχολείου συνηθροισμένοι κάτω ἤκουσαν τὰς θορυβώδεις ἐπευφημίας καὶ τὰς ἐπανελάβον ὡς ἡχῶ παρατεταμένη. Αἱ ἀ-

γαθαὶ χωρικαὶ ἔδραμον καὶ περιστοιχίσαν τὴν Λαύραν προθυμοποιούμεναι τὴν πρώτην νᾶσπασθῆ τὴν χεῖρά της καὶ ἐνῶ αἱ παρειαὶ τῶν ἦσαν ὑγραὶ ἐκ τῶν δακρύων, τὴν ἰκέτεον νὰ μὴ ταραχθῆ καὶ νὰ μὴ κλαύσῃ!

Πλὴν αὐτὴ ἦτο τοσοῦτον συγκεκλιμένη, ὥστε ἠναγκάσθη νὰ τὴν ἀπαγάγῃ καὶ νὰ τὴν ὀδηγήσῃ μετὰ τοῦ δωματίου της. Αὐτοὶ τὴν παρέδωκα καὶ τὴν ἀφήκα εἰς τὴν περιποίησιν τῆς Μαριάννας, τῆς Μοριάννας ἐκείνης, ἧτις οὐδέποτε ἔως τότε μᾶς ἐγκατέλιπε καὶ τῆς ὁποίας ἡ θαρραλέα συνδρομὴ οὐδὲ τὴν ἡμέραν ἐκείνην μᾶς ἔλειψεν. Ἀπομείνας μόνος εἰς τὴν θύραν, ἀφοῦ ἠὲ χαρίστηκα τοὺς παρευρεθέντας ἐξ ὀνόματος ἐμοῦ καὶ τῆς Λαύρας, προσεκάλεσα αὐτοὺς νὰ μὲ ἀκολουθήσωσιν εἰς τὸ νεκροταφεῖον, διὰ νὰ ἴδωσιν ἰδίως ὄμμασιν ἐξαφανιζομένην τὴν ψευδῆ ἐπιγραφὴν.

Ἐξῆλθον πάντες ἐκ τῆς ἐπαύλεως καὶ μεταβάντες συνηνώθησαν μετὰ τοῦ πλήθους τῶν χωρικῶν τῶν συνηγμένων περὶ τοῦ τάφου, ὅπου ἀνέμενε καὶ ὁ λιθοξόος. Ἐν τῷ μέσῳ βαθυτάτης σιγῆς, ἀντήχησεν ὁ κρότος τοῦ πρώτου κτυπήματος τῆς σμίλης ἐπὶ τοῦ μαρμαροῦ. Οὐδεμίαν φωνὴν ἤκουσθη καὶ οὐδεὶς ἐκινήθη ἔως ὅτου αἱ τρεῖς ἐκεῖναι λέξεις

ΛΑΥΡΑ ΚΥΡΙΑ ΚΛΑΥΔ

παντελῶς ἐξηλείφθησαν. Ἤκουσθη τότε θόρυβος προσερχόμενος ἐκ τοῦ πλήθους ὡσεὶ στεναγμὸς ἀνακουφίσεως ὡς νὰ ἐννόουν ὅλοι ὅτι κατ' αὐτὴν ἐκείνην τὴν στιγμὴν κατέπιπτον αἱ τελευταῖοι κρίκοι τῆς ἀλύσεως δι' ἧς εἶχον περιζῶσει τὴν Λαύραν. Μετὰ τοῦτο ἡ ὀμήγυρις βραδέως διελύθη. Ἐδέησε δὲ ὅλον τὸ ὑπολειπόμενον τῆς ἡμέρας διάστημα ὅπως ἐξαλειφθῆ ὀλόκληρος ἡ ἐπιγραφὴ. Ἄντ' αὐτῆς ἐχαράχθη μία μόνη γραμμὴ:

ANNA KADERIK 25 IOYΛIOY 1850.

Ἐπέστρεψα εἰς Λίμμεριτζ Χάουζ τὴν ἐσπέραν λίαν ἐνωρίς ὅπως ἀποχαιρετίσω τὸν κύριον Κάυρλ. Αὐτὸς μετὰ τοῦ ὑπαλλήλου του καὶ ὁ ἡνίοχος Ἰωάννης Ὁουεν ἐπέστρεψαν εἰς Λονδίνον διὰ τῆς νυκτερινῆς ἀμαξοστοιχίας. Μετὰ τὴν ἀναχώρησίν του μοὶ διεβίβασθη αὐθαδὲς ἄγγελμα ἐκ μέρους τοῦ κυρίου Φαίρλη, ὅστις εἶχεν ἀπαχθῆ λιπόθυμος σχεδὸν ἐκ τοῦ ἐστιατορίου, καθ' ἣν στιγμὴν αἱ κραυγαὶ τῶν ἐνοικιαστῶν ἐξερράγησαν παταγώδεις ἀπαντῶσαι εἰς τὴν ἐπίκλησίν μου. Ὁ ἀπεσταλμένος αὐτοῦ μᾶς διεβίβασε τοὺς «ἐγκαρδίους χαιρετισμούς τοῦ κυρίου Φαίρλη» καὶ ἤρχετο νὰ πληροφορηθῆ ἐντεταλμένος παρ' αὐτοῦ «ἂν εἶχομεν σκοπὸν νὰ διατρίψωμεν εἰς τὴν ἔπαυλιν». Τῷ ἀπῆντησα προφορικῶς ὅτι ὁ μόνος σκοπὸς χάριν τοῦ οὐποιοῦ ἐπάτησα τὸν οὐδὸν τῆς ἐπαύλεως του εἶχεν ἤδη ἐκπληρωθῆ ὅτι εἰς οὐδένα τὴν οἰκίαν ἐσκόπευον νὰ μείνω ἐκτός τῆς ἰδικῆς μου, καὶ ὅτι ὁ κύριος Φαίρλη δὲν ἔπρεπε πλέον νὰ φοβῆται ὅτι θὰ μᾶς ἴδῃ ποτὲ ἢ θ' ἀκούσῃ εἰς τὸ ἐξῆς τι περὶ ἡμῶν. Ἐπεστρέψαμεν καὶ διενυκτερεύσαμεν

εἰς τὴν ἔπαυλιν τῶν φίλων μας καὶ τὴν ἐπαύριον συνοδευόμενοι μέχρι τοῦ σταθμοῦ μετὰ ζωηροῦ ἐνθουσιασμοῦ ὑπὸ πάντων τῶν χωρικῶν καὶ τῶν περίξ ἐνοικιαστῶν, ἐπεστρέψαμεν εἰς Λονδίνον.

Ἐνῶ αἱ λόφοι τοῦ Κώμβερλανδ μικρὸν κατὰ μικρὸν ἐξηφανίζοντο εἰς τὸν ὀρίζοντα ἀνελογιζόμεναι τὰς ἀποθαρρυντικὰς περιστάσεις ὑφ' ἧς ἤρχισεν ὁ πρὸ μικροῦ καταλήξας μακρότατος ἀγὼν. Ἐκ τῆς ἐπισκοπίσεως τοῦ παρελθόντος ἐξήγετο παραδόξως ὅτι αὐτὴ ἐκείνη ἡ πτωχεῖα, ἧτις μᾶς ἀπεστέρει πάσης συνδρομῆς, ἐγένετο ἐμμέσως ἡ ἀφορμὴ τοῦ θριαμβοῦ μας ἀναγκάσασά με νὰ πράξω αὐτοπροσώπως ὅ,τι αἱ περιστάσεις ἀπῆλθον. Ἐὰν ἡμεθα ἀρκετὰ πλούσιοι ὥστε νὰ ἐπικαλεσθῶμεν τὴν συνδρομὴν τοῦ νόμου τί ἤθελε συμβῆ; ἡ ἐπιτυχία—ὡς αὐτὸς ὁ κύριος Κάυρλ μοὶ ἀπέδειξεν—θὰ ἦτο λίαν ἀμφίβολος ἢ δὲ ἀποτυχία, ὡς ἀσφαλῶς ἐξάγεται ἐκ τοῦ βουτῶν γεγονότων, θὰ ἦτο βεβαία. Διὰ τῆς διαδικασίας καὶ μόνης δὲν ἤθελον κατορθῶσαι νὰ ἐπιτύχω τὴν μετὰ τῆς κυρίας Κάδερικ συνέντευξιν, οὐδ' ἤθελον ποτὲ ἀνύρει ἐν τῷ Πέσκα τὸ ἀπαραιτήτον ὄργανον δι' οὗ ἠδυνήθη νὰ ἐξαναγκάσω τὸν κόμητα εἰς τὴν σημαντικὴν αὐτοῦ ὁμολογίαν.

Β'

Εἰς τὴν ἄλυσιν τῶν συμβάντων πρέπει νὰ προστεθῶσι δύο εἰσέτι κρίκοι ὅπως περιλαμβάνη πάντα τὰ οὐσιώδη μέρη τῆς μακρᾶς ταύτης ἱστορίας.

Ἐνῶ εἰλεύθεροι ἤδη ἀπὸ τῆς μακρᾶς αἰχμαλωσίας ἀκόμη δὲν εἶχομεν συνειθίσει εἰς τὴν μόλις ἀποδοθεῖσαν ἡμῖν ἐλευθερίαν, ὁ φίλος ὅστις μὲ εἶχε βοηθήσει παρέρχων μοὶ ζυλογραφικὴν ἐργασίαν, μὲ προσεκάλεσεν ὅπως μοὶ παράσχῃ νέον δείγμα τοῦ πρὸς ἐμὲ ἐνδιαφέροντός του. Οἱ προϊστάμενοί του πρέτειναν αὐτῷ νὰ μεταβῆ εἰς Παρισίους ὅπως ἐξετάσῃ καὶ σπουδάσῃ ἐξ ὀνόματός των ἐφευρεσὶν τινὰ γενομένην ἐσχάτως ἐν Γαλλίᾳ, ἀφορῶσαν δὲ εἰς τινὰ ἰδιαιτέραν πρακτικὴν μέθοδον ἐν τῷ ἔργῳ των, περὶ ἧς ἐνδιεφέροντο νὰ ἔχωσι σαφεῖς πληροφορίες. Ἄλλ' ἕνεκα τῆς πολλῆς αὐτοῦ ἐκκρεμοῦς ἐργασίας δὲν εἶχε διαθέσιμον τὸν ἀπαιτούμενον καιρὸν διὰ τὴν τοιαύτην ἀποστολὴν, ἔσχε δὲ τὴν καλὸσύνην νὰ ὑποδείξῃ ἐμὲ ὡς καταλληλότερον ὅπως τὸν ἀναπληρώσω. Δὲν ἔπρεπε ποσῶς νὰ διστασω ὅπως ἐπωφεληθῶ τῆς καλλίστης ταύτης προτάσεως, διότι ἂν ἐξετέλουν ἐπιτυχῶς, ὡς ἤλπίζον, τὴν ἀποστολὴν, θὰ προσελαμβανόμεν κατόπιν ὡς τακτικὸς συνεργάτης εἰς τὸ εἰκονογραφημένον περιοδικόν, εἰς ὃ ἔως τότε εἰργαζόμεν προσωρινῶς μόνον καὶ ἐμμέσως.

Τὴν ἐπαύριον λαβὼν τὰς δεούσας ὀδηγίας προητοίμασα τὴν ἀποσκευὴν μου. Προκειμένου ν' ἀφήσω ἐκ νέου τὴν Λαύραν—ἀλλὰ πόσον αἱ περιστάσεις ἦσαν νῦν διαφορετικαί!—ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς ἀδελφῆς τῆς, μοὶ ἐπῆλθεν εἰς τὸν νοῦν σκέψις σοβαρά, ἧτις καὶ ἄλλοτε ἀψηχόλησε καὶ ἐμὲ καὶ τὴν σύζυγόν μου. Εἶχομεν ἄρᾳ γε τὸ δικαίωμα νὰ δεχθῶμεν ἐν τῇ ἐγωϊστικῇ ἡμῶν στοργῇ τὴν παντελῆ

ὕπὲρ ἡμῶν θυσίαν τῆς γενναίας ἐκείνης ὑπάρξεως; Δὲν ἦτο καθήκον μὰς καὶ ἐνταυτῷ ὁ ἀριστος τρόπος ὅπως ἀποδείξωμεν τὴν εὐγνωμοσύνην μὰς νὰ λησμονήσωμεν ἑαυτοὺς καὶ νὰ σκεφθῶμεν ἀποκλειστικῶς περὶ ἐκείνης; Πρὶν ἐκκινήσω, ἠθέλησα ν' ἀνακρινώσω πρὸς αὐτὴν τὸν λογισμὸν τοῦτον εἰς τινὰ στιγμήν καθ' ἣν ἐμείναμεν μόνοι. Ἄλλ' ἐκείνη ἔλαβε τὴν χεῖρά μου καὶ εὐθὺς ἐκ τῶν πρώτων λέξεων μοὶ ἐπέβαλε σιγὴν.

— Μεθ' ὅσα ὑπέστημεν καὶ οἱ τρεῖς ὁμοῦ, μοὶ εἶπε, μία μόνη αἰτία πρέπει νὰ μὰς χωρίσῃ, ὁ θάνατος! Ὁ μόνος πόθος καὶ ἡ μόνη εὐδαιμονία μου εἶνε νὰ μένω μετὰ σοῦ καὶ τῆς Λαύρας. Περιμεινάτε ὀλίγον ἕως ν' ἀντηχήσωσι περίξ ὑμῶν εἰς τὴν οἰκιακὴν ἐστίαν σας φωναὶ παιδικαί. Ἐγὼ θὰ διδάξω τὰ τέκνα σας ν' ἀνκλιθῶσι τὴν ὑπεράσπισίν μου καὶ τὸ πρῶτον μάθημα ὅπερ θ' ἀπαγγεῖλωσι πρὸς τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα των θὰ εἶνε τὸ ἐξῆς: *Δὲν θέλομεν νὰ φύγῃ ἡ θεία μας!*

Δὲν ἐταξείδευσα μόνος εἰς Παρισίους. Κατὰ τὴν τελευταίαν στιγμήν αἴφνης ὁ Πέσκας ἀπεφάσισε νὰ μὲ συνοδεύσῃ. Ἀπὸ τῆς ἐσπέρας τῆς ἐν τῷ θεάτρῳ τοῦ Μελοδράματος παραστάσεως δὲν ἤδυνήθη ν' ἀνακτῆσθαι τὴν συνήθη του ἀταραξίαν καὶ χάριν ἀναψυχῆς ἠθέλε νὰ διασκεδάσῃ ἐπὶ μίαν ἐβδομάδα.

Ἐξετέλεσα τὴν ἀποστολὴν ἣν ἀνέλαβον καὶ συνέταξα τὴν περὶ τούτου ἔκθεσιν τέσσαρας ἡμέρας μετὰ τὴν εἰς Παρισίους ἀφίξίν μου. Ἐκάνονισα ἐν γένει οὕτως τὰ πράγματα, ὥστε νὰ δυνηθῶ ν' ἀριερωθῶ τὴν πέμπτην ἡμέραν εἰς τὸ νὰ περιέλθω τὴν πόλιν καὶ νὰ διασκεδάσω μετὰ τοῦ Πέσκα.

Τὸ ξενοδοχεῖον ἐνῷ κατελύσαμεν ἦτο πλήρες ζένων, ὥστε δὲν ὑπῆρξε δυνατὸν νὰ εὐρωμεν δύο δωμάτια εἰς τὸ αὐτὸ πάτωμα. Τὴν πέμπτην ἡμέραν ἐνωρίτατα ἀνῆλθον εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ καθηγητοῦ διὰ νὰ ἴδω ἂν ἦτο ἐτοιμος νὰ ἐξέλθωμεν ὁμοῦ. Ἀναβὰς τὴν κλίμακα εἶδα τὴν θύραν τοῦ δωματίου τοῦ ἀνοιγομένην ἑσῶθεν· μία χεῖρ ἀδρᾶ, λεπτοφυῆς καὶ νευρώδης ἥτις δὲν ἦτο βεβαίως ἡ τοῦ φίλου μου, ἐκράτει αὐτὴν ἡμικλειστον. Ἦκουσα αὐτοχρόνως τὴν φωνὴν τοῦ Πέσκα τρομώδη ἐκ τῆς συγκινήσεως προφέρουσαν ὑποκῶφως τὰς λέξεις ταύτας ἰταλιστί:

— Ἐνθυμοῦμαι τὸ ὄνομα, ἀλλὰ δὲν γνωρίζω τὸ ἄτομον. . . Τὸν εἶδες εἰς τὸ θεάτρον τοῦ Μελοδράματος; ἦτο τὸσον μετελλαχμένος, ὥστε ἦτο ἀδύνατον νὰ τὸν ἀναγνωρίσῃ τις. . . Ὑπέβλαστον τὴν περὶ τούτου ἔκθεσίν μου· ἐν ἀνάγκῃ θὰ πράξω καὶ περισσότερον. . .

— Εἶνε περιττὸν νὰ πράξῃς περισσότερον, ἀπήντησεν ἐτέρᾳ φωνῇ.

Ἡ θύρα ἠνοιχθῆ τότε καὶ ὁ ἀγνωστος μὲ τὴν ξανθὴν κόμην καὶ μὲ τὴν οὐλὴν εἰς τὴν παρειάν, ὃν εἶδα πρὸ ἡμερῶν παρακολουθοῦντα ἐφ' ἀμαξίας τὸν κόμητη Φόσκον ἐξῆλθε τῆς αἰθούσης. Ἐνῷ παρεμέριζον ὅπως διέλθῃ, μ' ἐχαίρετίσε. Τὸ πρόσωπόν του ἦτο ὠχρότατον καὶ ἐνῷ

κατήρχετο ἐστηρίζετο ἐπὶ τοῦ δρυφάκτου τῆς κλίμακος.

Ἦθησα τὴν θύραν καὶ εἰσῆλθον εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ Πέσκα. Τὸν εὗρον κυλιόμενον ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρον τοῦ ἀλλοχότως· ὅσον δ' ἐγὼ ἐπλησίαζον, τὸσω μᾶλλον ἐκείνος συνεσπειροῦτο ὥς νὰ ἤθελε νὰ μὲ ἀποφύγῃ.

— Μήπως ἡ παρουσία μου σ' ἐνοχλεῖ; ἠρώτησα. Ἦγνούουν ὅτι εὕρισκετο ὁ φίλος σου ἐντὸς τοῦ δωματίου· τὸ ἐνόησα ὅτε τὸν εἶδα ἐξερχόμενον.

— Δὲν εἶνε φίλος μου, ἀπήντησεν ὁ Πέσκας λίαν συγκεκινημένος· τὸν εἶδον διὰ πρῶτην καὶ τελευταίαν φοράν.

— Πολὺ φοβοῦμαι ὅτι σοῦ ἔφερε κακὰς εἰδήσεις.

— Φοικτάς, ἀγαπητέ μου Βάλτερ! . . . Ἄς ἐπιστρέψωμεν εἰς Λονδίνον. . . δὲν θέλω πλέον νὰ μένω ἐδῶ. . . Λυποῦμαι πάρα πολὺ καὶ μετανῶ διότι ἦλθον. . . Αἱ ἀτυχίαι τῆς νεότητός μου μὲ βρῦνουσι ἀκόμη, προσέθηκε στρέφων τὸ πρόσωπόν του πρὸς τὸν τοίχον. . . Εἶνε φορτίον πολὺ βαρὺ διὰ τὴν ὠριμον ἡλικίαν μου. . . Προσπαθῶ νὰ τὰς λησμονήσω, ἀλλ' αὐταὶ δὲν μὲ λησμονοῦν! . . . ὄχι!

— Νομίζω, τῷ εἶπον, ὅτι πρὸ τῆς ἐσπέρας δὲν δυνάμεθα ν' ἀναχωρήσωμεν. Δὲν θέλεις, ποῖν ἔλθῃ ἡ ὥρα τῆς ἀναχωρήσεως, νὰ μὲ συνοδεύσῃς εἰς τὴν ἐκδρομὴν μου.

— Ὁχι, φίλε μου. . . θὰ σὲ περιμένω ἐδῶ. . . Ἄλλ' ἂς ἀναχωρήσωμεν ἀμέσως! . . . ἂς ἀναχωρήσωμεν, σοὶ τὸ ζητῶ ὡς χάριν!

Τὸν ἄφησα βεβαίῳν αὐτὸν ὅτι ἀφύκτως θ' ἀνεχωροῦμεν τὴν ἐσπέραν. Εἶχον ἐμφωνήσει τὴν προτερσίαν ν' ἀνέλθωμεν ἐπὶ τῶν πύργων τοῦ ναοῦ τῆς Παναγίας διὰ ν' ἀναγνώσωμεν ἐκεῖ τινὰ τῶν κεφαλαίων τοῦ θαυμαστοῦ μυθιστορήματος τοῦ Βίκτωρος Οὐγκώ. Οὐδὲν τῶν μνημείων τῆς γαλλικῆς πρωτεύουσος μοὶ ἐνέπνεε τόσην περιεργίαν· διὸ διηυθύνθη μόνος πρὸς τὸν μητροπολιτικὸν ναόν.

Πορευόμενος διὰ τῆς παρὰ τὴν Παναγίαν ὁδοῦ διῆλθον πρὸ τῆς *Morgue*, τοῦ κακιστοῦ μνημείου, ἔσθῃ τελεῖται ἡ ἀποτρόπαιος ἔκθεσις τῶν ἀνευρισκομένων ἐν Παρισίοις πτωμάτων. Μεγάλῃ συρροῇ πλήθους παρευτρεῖτο, καὶ θόρυβος πολλὸς ἐπεκράτει εἰς τὴν εἴσοδον. Ἡ χυδαία περιεργία ἡ συνήθης εἰς τοὺς ἀνθρώπους τῆς κατωτάτης τάξεως καὶ ἡ ὄρεξις πρὸς τὰ φρικτὰ θεάματα εὕρισκε βεβαίως βορὰν ἐπαρκῆ εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ ἀπαισίου ἰδρύματος.

Θ' ἀντιπροσέχον χωρὶς νὰ προσέξω, ἂν τυχαίως δὲν ἐπληττον τὴν ἀκοήν μου οἱ λόγοι δύο ἀνδρῶν καὶ μιᾶς γυναικὸς συνομιλούντων εἰς τὴν ἄκρην τοῦ θορυβώδους ὁμίλου. Ἐξήρχοντο κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ καὶ ἡ παρ' αὐτῶν γενομένη περιγραφή τοῦ πτώματος, ὅπερ εἶδον, μοὶ ἐνεποίησε ζωηρὰν αἴσθησιν. Καὶ ἦτο τοῦτο φυσικώτατον, ἀφοῦ ἐγένετο λόγος περὶ ἀνδρὸς ἀκολοσσαίου ἀναστήματος, φέροντος εἰς τὸν ἀριστερὸν βραχίονα παράδοξον σημεῖον.

Εὐθὺς ὡς ἤκουσα τὰς λέξεις ταύτας ἐσταμάτησα καὶ ἐτοποθετήθην μετὰ τῶν συνωθουμένων ὅπως εἰσέλθωσιν. Ἀόριστον καὶ ζοφερόν προαίσθημα τῆς ἀληθείας εἶχε διέλθει τοῦ πνεύματός μου τὴν στιγμήν καθ' ἣν ἤκουσα διὰ τῆς ἡμικλειστοῦ θύρας τὴν φωνὴν τοῦ Πέσκα καὶ εἶδον τὸ πρόσωπον τοῦ ξένου, ὅστις κατερχόμενος τὴν κλίμακα τοῦ ξενοδοχείου διῆλθε προσκλίνων ἐμπροσθέν μου. Νῦν ἡ ἀλήθεια μοὶ ἐφαίνετο εὐκρινής. Ἄλλῃ ἐκδίκησις πλήν τῆς ἰδικῆς μου παρακολούθησε τὸν ἀνθρώπον ἐκείνον, τὸν καταδεδικασμένον ἀπὸ τῆς πλατείας τοῦ θεάτρον μέχρι τῆς θύρας τῆς οἰκίας του καὶ ἀπὸ ταύτης μέχρι τοῦ καταφυγίου, ὅπερ μετέβη ζητῶν εἰς Παρισίους. Ἄλλῃ ἐκδίκησις ἐκτὸς τῆς ἰδικῆς μου τῷ ἐξήτησε τὸν λόγον διὰ τὰ ἀνοσιουργήματά του καὶ τῷ ἐπέβαλε τὴν θανατικὴν ποινὴν. Τὴν στιγμήν καθ' ἣν τὸν ὑπέδειξα εἰς τὸν Πέσκαν ἐν τῇ πλατεῖᾳ τοῦ θεάτρον εἰς τρόπον ὥστε ν' ἀκουσθῶ παρὰ τοῦ παρακαθημένου ξένου, ὅστις πλησίον ἡμῶν καθήμενος τὴν ἐξήταζεν ἐπίσης, τὴν στιγμήν ἐκείνην ἐγράφη καὶ ἐπεκυρώθη ἡ καταδίκη του. Ἐνεθυμήθην τὴν πάλιν, ἥτις ἐπηκολούθησεν ἐν τῇ ψυχῇ μου ὅτε εὐρέθημεν ἀντιμέτωποι. Ἐνεθυμήθην τὴν ὀδύνην ἣν ὑπέστην ἐκ τοῦ φόβου μήπως μὲ διαφύγῃ καὶ ἡ ἀνάμνησις αὐτῆ μ' ἔκχευε νὰ φρικιάσω.

Βραδέως, ὀλίγον κατ' ὀλίγον προὐχώρησα ὠθούμενος ὑπὸ τοῦ πλήθους, πλησιάζων εἰς τὸ ὑάλινον διάφραγμα τὸ χωρίζον τοὺς ζῶντας ἀπὸ τοὺς νεκροὺς καὶ φθάσας ὀπισθεν τῆς πρώτης σειρᾶς τῶν θεατῶν, εἶδον κ' ἐγὼ τὸ φρικῶδες θεᾶμα!

Ἐκεῖ κατέκειτο ἐγκαταλειμμένος παρὰ πάντων, ἀγνωστος εἰς πάντας, ἐκτεθειμένος εἰς τὴν χυδαίαν περιεργίαν τοῦ ὄχλου τῆς γαλλικῆς πρωτεύουσος. Ἐκεῖ κατέληξεν ὁ μακρὸς του βίος, ὁ πλήρης καταπεπτωκότων προτερημάτων καὶ ἐγκληματικῆς ἀδιαφορίας. Ἐν τῇ γαλήνῃ δι' ἣς ὁ θάνατος περιέβαλλεν αὐτόν, ἡ εὐρεῖα καὶ ὡς ἀγάλματος ἐκφραστικὴ ὀψις του τοιαύτην ἔφερε σφαγίδᾳ μεγαλειότητος, ὥστε οἱ φλυκροῦντες περίξ μου Παρισινοί, ἀνεφώνουν ἐν χορῷ μὲ τὰς ὀξείας φωνὰς τῶν ἀνατείνοντες τὰς χεῖρας μετὰ θαυμασμοῦ:

— Τι ὠραῖος ἀνθρώπος, Θεέ μου! . . . τί ὠραῖος ἀνθρώπος!

Δι' ἐνός μόνου τραύματος εἶχε φονευθῆ, τραύματος δι' ἐγχειριδίου κατενεχθέντος, οὐ τὸ ἐλάχιστον στόμιον μόλις ἐφαίνετο κάτωθεν τῆς καρδίας. Τὸ πτώμα δὲν ἔφερεν οὐδὲν ἴχνος βίας εἰμῆ εἰς τὸν ἀριστερὸν βραχίονα. Ἐκεῖ ἀκριβῶς εἰς τὸ μέρος τοῦ βραχίονος, ὅπερ μοὶ εἶχε δεῖξει ὁ Πέσκας, διὰ δύο βαθειῶν ἐντομῶν εἶχεν ἐξελειφθῆ τὸ σύμβολον τῆς ἀποκόρου ἐταιρίας. Ἐκ τῶν ἐνδυμάτων τοῦ νεκροῦ, τῶν κρεμαμένων ἀνωθεν τῆς κεφαλῆς του, ἀπεδεικνύετο ὅτι οὗτος εἶχε γνῶσιν τοῦ κινδύνου, διότι ἐξ αὐτῶν ἐφαίνετο ὅτι εἶχε μεταμφιεσθῆ εἰς Παρισινὸν ἐργάτην. Ἐβίασα ἑμαυτὸν νὰ μένω ἐπὶ τινὰς στιγ-

μάς ἀκόμη, βλέπων τὸ θέαμα μέσον τοῦ θαλάσσιου διαφράγματος. Οὐδὲν ἄλλο προσέβη, διότι αὐτὰ εἶνε πάντα ὅσα εἶδον.

Παραθέτω ὅμως ἐν συνόψει καὶ τὰς ὀλίγας πληροφορίας περὶ τοῦ θανάτου τοῦ Φόσκου, ἃς ἠδυνήθη ἢ ἀρυσθῶ ἐν μέρει μὲν παρὰ τοῦ Πέσκκα, ἐν μέρει δὲ παρὰ διαφόρων ἄλλων πηγῶν, ὅπως ἐξαντληθῆ ὁλοσχερῶς καὶ τὸ λυπηρὸν τοῦτο θέμα.

Τὸ σῶμα τοῦ Φόσκου ἀνεσύρθη ἐκ τοῦ Σηκουάνα φέρον εἰσέτι τὸν μετεμφισμὸν ὃν προανέφερα. Οὐδὲν ἀντικείμενον εὐρέθη ἐπ' αὐτοῦ μαρτυροῦν περὶ τοῦ ὀνόματος, τοῦ βαθμοῦ ἢ τῆς κατοικίας του. Ἡ πλήξασα αὐτὸν χεὶρ ἔμεινεν ἀγνωστος καὶ ἀγνωστοὶ ἐπίσης αἱ περιστάσεις καθ' ἃς ἐφρονεῦθη. Ἀφίνω εἰς τοὺς ἄλλους νὰ ἐξαγάγωσι τὰ ἴδια αὐτῶν συμπεράσματα ὡς ἐγὼ ἐξήγαγον τὰ ἰδικά μου, περὶ τῆς μυστηριώδους ταύτης δολοφονίας. Λέγων ὅτι ὁ φέρων τὴν οὐλὴν ἐπὶ τοῦ μετώπου ξένος ἦτο μέλος τῆς Ἀδελφότητος — καταταχθεὶς εἰς αὐτὴν ἐν Ἰταλίᾳ μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Πέσκκα — καὶ προσθέτων ὅτι αἱ δύο ἐντομαὶ αἱ ἐπὶ τοῦ βραχίονος τοῦ νεκροῦ γενόμεναι ἀπετέλουν τὸ στοιχεῖον Τ ἀρκτικὸν τῆς ἰταλικῆς λέξεως *Traditore* (προδότης), μαρτυροῦσαι ἐπομένως ὅτι ἡ Ἀδελφότης ἐτιμώρησεν ἕνα προδότην, νομίζω ὅτι, ἐφ' ὅσον ἀπ' ἐμοῦ ἐξαρτᾶται, ἐπιπέσω ὀλίγον φῶς ἐπὶ τοῦ μυστηριώδους θανάτου τοῦ κόμητος Φόσκου.

Τὴν ἐπομένην ἡμέραν τὸ πτώμα ἀνεγνωρίσθη, χάρις εἰς ἐπιστολὴν ἀνώνυμον πεμφθεῖσαν εἰς τὴν χήραν τοῦ κόμητος. Ἐτάφη τῇ φροντίδι τῆς κυρίας Φόσκου εἰς τὸ νεκροταφεῖον τοῦ Περ-Λασαίτζ. Μέχρι τῆς σήμερον οἱ ἐπιτάφιοι στέφανοι, οὗς ἴδια χεῖρὶ ἢ κόμησσε ἀναεῶνε, κοσμοῦσι πιστῶς τὰς ὀρειχαλκίνας κηκλίδας, δι' ὧν περιφράσσεται τὸ μνήμᾳ του. Ἡ κόμησσε ζῆ ἐν Βερσαλλίᾳ ἐν παντελεῖ μονώσει. Πρὸ ὀλίγου ἐξετύπωσε καὶ ἐδημοσίευσεν τὴν βιογραφίαν τοῦ ἀποθανόντος συζύγου της. Τὸ βιβλίον τοῦτο οὐδὲν ἐπιφέρει φῶς ἐπὶ τῆς ἱστορίας τοῦ βίου του καὶ δὲν ἀναφέρει κἄν ποῖον ἦτο τὸ ἀληθές του ὄνομα. Εἶνε μακρὸς πανηγυρικὸς συντεθεὶς πρὸς ἔπαινον τῶν ἀρετῶν του, τῶν ἐκτάκτων προτερημάτων του καὶ πρὸς ἀπομνημόνευσιν τῶν ἀποδοθεισῶν αὐτῷ τιμῶν. Αἱ περιστάσεις, ὅφ' ἃς συνέβη ὁ θάνατός του, ἀναφέρονται διὰ βραχείων, συγκεφαλαιούμεναι εἰς τὴν ἐξῆς πομπώδη φράσιν τῆς πρώτης σελίδος: «Καθ' ὅλον τὸν βίον ἠγωνίσθη ὑπὲρ τῶν δικαιωμάτων τῆς ἀριστοκρατίας καὶ ὑπὲρ τῶν ἱερῶν ἀρχῶν τῆς κοινωνικῆς εὐταξίας, ἔπεσε δὲ θύμα τῶν πεποιθήσεων, ὑπὲρ ὧν ἠγωνίζετο».

Γ'

Μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν μου εἰς Λονδίνον τὸ θέρος καὶ τὸ φθινόπωρον παρήλθον, χωρὶς νὰ ἐπέλθῃ μεταβολὴ τις ἀξιοσημειώτως. Ἐζῶμεν λιτῶς, ἡμεθα εὐδαίμονες ἀντὶ τόσῃ μικρᾶς τιμῆς, ὥστε τὸ ἀπὸ τῆς ἐργασίας μου, ἐξ ἧς οὐδὲν πλέον μὲ ἀπησχόλει, κέρδος ἐπὶ ἕκαστον δι' ὅλας μας τὰς ἀνάγκας. Κατὰ τὸν μῆνα Φεβρουάριον τοῦ

νέου ἔτους ἐγεννήθη τὸ πρῶτόν μου τέκνον, ὅπερ ἦτο ἄρρεν. Ἡ μήτηρ μου, ἡ ἀδελφὴ μου καὶ ἡ κυρία Βέζεϋ ἦσαν ὁμοτραπέζοί μου εἰς τὸ γεῦμα κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς βαπτίσεως· ἡ κυρία Κλέμεντς ἦλθε κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην, ὅπως περιποιηθῆ τὴν σύζυγόν μου. Ἡ Μαριάννα ἦτο ἡ ἀνάδοχος τοῦ υἱοῦ μας, ὁ Πέσκκας δὲ καὶ ὁ κύριος Γίλμωρ — ὁ τελευταῖος οὗτος δι' ἐπιτρόπου — οἱ ἀνάδοχοι. Ὁφείλω ἐνταῦθα νὰ προσθέσω ὅτι ὅτε μετ' ὀλίγον ὁ κύριος Γίλμωρ ἐπέστρεψε, συγκατετέθη προθύμως τῇ αἰτήσει μου καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν δι' ὃν κατήρτισα τὰς παρούσας σελίδας νὰ συντάξῃ τὴν ἔκθεσιν, ἣτις ὑπὸ τὸ ὄνομά του ἐδημοσιεύθη κατὰ τὸ πρῶτον μέρος τῆς διηγήσεως. Οὕτω δὲ ἡ ἔκθεσις αὕτη, καίτοι ἐλήφθη ὑστάτη πασῶν, καταλαμβάνει θέσιν μετὰ τῶν πρώτων χάριν τῆς χρονολογικῆς κατατάξεως.

Τὸ μόνον σπουδαῖον γεγονός ἐν τῷ βίῳ τῶν τριῶν ἡμῶν, ὅπερ μοι ὑπολείπεται νὰ διηγηθῶ, συνέβη ὅτε ὁ μικρὸς ἡμῶν Βάλτερ εἰσῆρχετο εἰς τὸν ἔβδομον μῆνα. Κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἐπέμφθη εἰς Ἰρλανδίαν παρὰ τῆς διευθύνσεως τοῦ περιοδικοῦ ἐν ᾧ ἐιργαζόμην, διὰ νὰ ἰχνογραφῶσω μερικὰς τοπογραφίας. Ἀπουσίας ἐπὶ δεκαπέντε περιποῦ ἡμέρας διετήρουν τακτικὴν ἀλληλογραφίαν μετὰ τῆς συζύγου μου καὶ τῆς Μαριάννας, πλην τῶν τριῶν τελευταίων ἡμερῶν τῶν προηγήθεισῶν τῆς ἐπιστροφῆς μου, καθ' ἃς ἔνεκα τῆς ἀβεβαιότητος τῆς περιοδείας μου δὲν ἠδυνήθη νὰ παραλάβῃ τὰς ἐπιστολάς των. Ἐταξείδευσα διὰ νυκτὸς ἐπιστρέφων, καὶ ὅτε τὴν πρώτην ἔφθασα εἰς τὴν οἰκίαν μου ἐξεπλάγην μὴ εὐρῶν τινα ὅπως μὲ ὑποδεχθῆ. Ἡ Λαύρα, ἡ Μαριάννα καὶ τὸ τέκνον μου εἶχον ἀναχωρήσει ἀπὸ τῆς προτεραιάς.

Τὴν ἐκπληξίν μου ἐπυξήσεν ἐπιστολὴ γραφεῖσα παρὰ τῆς συζύγου μου, ἣν μοι ἐνεχείρησεν εἰς ὑπηρετίης καὶ δι' ἧς μοι ἀνήγγελλεν ὅτι πάντες εἶχον ἀπέλθει εἰς Λίμμεριτζ - Χάουζ. Ἡ Μαριάννα εἶχεν αὐστηρῶς ἀπαγορεύσει νὰ μοι δοθῶσι διὰ τῆς ἐπιστολῆς πλείονες ἐξηγήσεις· πᾶσα πληροφορία θὰ μοι ἐδίδετο ἅμα τῇ εἰς Κώμπερλανδ ἀφίξει μου· ἀλλ' ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης μοι ἦτο ἐπίσης ἀπηγορευμένον νὰ αἰσθάνωμαι τὴν ἐλαχίστην ἀνησυχίαν. Ἡ ἐπιστολὴ δὲν περιεῖχεν ἄλλα.

Ἐπειδὴ ἀκόμη ἦτο ἐνωρίς ἔσπευσα νὰ ἐπιβιβασθῶ τῆς πρωϊνῆς ἀμαξοστοιχίας, τὸ δὲ ἀπόγευμα ἀφικόμεν εἰς Λίμμεριτζ - Χάουζ.

Ἡ σύζυγός μου καὶ ἡ Μαριάννα εὐρίσκοντο ἀμφοτέραι εἰς τὸ ἐπάνω πάτωμα. Εἶχον ἐγκατασταθῆ — διὰ νὰ μὲ κάμωσι βεβαίως νὰ ἐκπλαγῶ ἔτι μᾶλλον — εἰς τὸ μικρὸν δωμάτιον, ὅπερ μοι εἶχεν ὀρίσθῃ ἄλλοτε ὡς σπουδαστήριον, ὅτε ἐιργαζόμην εἰς τὰς χαλκογραφίας τοῦ κυρίου Φαίρλη. Ἐπὶ τῆς ἑδρας ἐφ' ἧς συνήθως ἐκαθήμην ἐκαθήτο ἡ Μαριάννα ἔχουσα ἐπὶ τῶν γονάτων της τὸ νήπιον, ὅπερ ἐμύζα τὸ ἀπὸ τοῦ λαιμοῦ τοῦ κρεμάμενον

τεμάχιον κοραλλίου, ἐνῶ ἡ Λαύρα ὀρθία παρὰ τὴν γνωστὴν τράπεζαν τῆς ἐργασίας, ἐκράτει εἰς χεῖρας της ἀνοικτὸν τὸ μικρὸν λεύκωμα, εἰς ᾧ ἄλλοτε εἶχον ἐργασθῆ δι' αὐτὴν.

— Δι' ὄνομα Θεοῦ! ἠρώτησα, πῶς σὰς ἦλθεν εἰς τὸν νοῦν ἡ ἰδέα νὰ ἔλθετε ἐδῶ; . . . Τὸ εἰξεύρει τοῦλάχιστον ὁ κύριος Φαίρλη; . . .

Ἡ Μαριάννα δὲν μὲ ἀφῆσε νὰ προσθέσω περισσότερα, πληροφοροῦσά με ὅτι ὁ κύριος Φαίρλη εἶχεν ἀποθάνει. Προσβληθεὶς ὑπὸ αἰφνιδίως παραλυσίας ἐξέπνευσε, μὴ δυνήεις πλέον ν' ἀνακτήσῃ τὰς αἰσθήσεις του. Ὁ κύριος Κάυρλ ἐπληροφόρησεν αὐτὰς περὶ τοῦ θανάτου, συνιστῶν νὰ μεταβῶσιν ἀμέσως εἰς Λίμμεριτζ - Χάουζ.

Ἀόριστον προκίσθημᾶ μεγάλης τινὸς ἐπικειμένης μεταβολῆς ἤρχιζεν ἤδη νὰ ὑποψώσκῃ εἰς τὴν ψυχὴν μου. Ἡ Λαύρα ἔλαβε τὸν λόγον πρὶν σχηματίσω σαφῆ περὶ τούτου ἰδέαν καὶ ἐπλησίασεν ἔτι μᾶλλον διὰ νὰ παρατηρήσῃ μετὰ τέρψεως τὴν ἐκπληξίν, ἧς ἐξέφραζεν εἰσέτι ἡ φυσιογνωμία μου.

— Ἀγαπητέ μοι Βάλτερ, μοι εἶπεν, ὀφείλομεν τῷ ὄντι νὰ δικαιολογηθῶμεν, διότι ἔσχομεν τὸ θάρρος νὰ ἔλθωμεν ἐδῶ; Τότε, φίλε μου, φοβοῦμαι μήπως εὐρεθῶ ὑποχρεωμένη, παρὰ τὴν ῥητὴν συμφωνίαν μας, νὰ ὁμιλήσω περὶ τοῦ παρελθόντος.

— Δὲν εἶσαι καθόλου ὑποχρεωμένη νὰ τὸ πράξῃς, εἶπεν ἡ Μαριάννα. Δυναμέθῃ νὰ ἐξηγηθῶμεν ἐπίσης σαφῶς καὶ εἰς τρόπον μᾶλλον ἐνδιαφέροντα ἐξετάζοντες τὸ μέλλον.

Ἐγερθεῖσα δὲ ἀπὸ τῆς ἑδρας της καὶ ἀνυψοῦσα τὸ βρέφος ὅπερ ἐκινεῖτο ψελλίζον εἰς τὰς ἀγκάλας της:

— Εἰξεύρεις, Βάλτερ τί εἶνε αὐτὸ τὸ μικρὸν; μὲ ἠρώτησε μὲ τοὺς ὀφθαλμούς πληρεῖς δακρύων, ἀλλὰ δακρύων χαρᾶς.

— Ἡ ἐκπληξίς μου ἔχει τὰ ὄριά της, ἀπήντησα, σὰς βεβαίω δὲ ὅτι εἶμαι πληρέστατα εἰς θέσιν ν' ἀναγνωρίσω τὸ παιδάκι μου.

— Τὸ παιδάκι σου! ἀνέκραξεν ἀνακτώσα πρὸς στιγμὴν τὴν παλαιάν της εὐθυμίαν. Καὶ τολμᾶς νὰ ὁμιλήσῃ τόσον οἰκείως περὶ ἐνὸς μέλους τῆς ἀγγλικῆς ἀριστοκρατίας; Γνωρίζεις ποῖον εἶνε αὐτὸ τὸ ἔνδοξον *μωρουδάκι*; ἐνώπιον τίνος εὐρίσκεσαι; Ὁχι, βεβαίως! Ἐπίτρεπέ μου λοιπὸν νὰ σὰς παρουσιάσω πρὸς ἀλλήλους . . . Ὁ κύριος Βάλτερ Χατράϊτ! . . . ὁ κληρονόμος τοῦ Λίμμεριτζ! . . .

Ταῦτα εἶπεν. Εἶπον καὶ ἐγὼ τὰ πάντα γράφων τὰς τελευταίας ταύτας λέξεις. Ἡ γραφὴς τρέμει εἰς τὴν χεῖρά μου. Ἡ μακρὰ ἐργασία τόσον μηνῶν ἐφθασεν αἰσίως εἰς τὸ τέρμα! Ἡ Μαριάννα ὑπῆρξεν ὁ προστάτης ἄγγελος τοῦ βίου ἡμῶν. Ἡ Μαριάννα ἡμέραν τινα ἴσως θὰ γράψῃ τὴν συμπλήρωσιν τῆς ἡμετέρας ἱστορίας.

ΤΟ ΕΙΦΟΣ ΤΟΥ ΦΕΡΡΙΟΛ

[Ἐπεισόδιον ἐθιμοτυπίας ἐν τῇ τουρκικῇ αἰλῇ].

Α

Ἦτο ἡ παραμονὴ τοῦ νέου ἔτους 1699.

Ἐν τῷ μεγάρῳ τῆς Γαλλικῆς πρεσβείας, ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐδίδετο μικρὰ ἐσπερίς ὑπὸ τοῦ τέως πρέσβως Δεσατωνέφ, πρὸς τιμὴν τοῦ ἀρτι ἀφικόμενου Δεφερριόλ, μαρκησίου Δαρζαντάλ μέλλοντος ἢ ἀναπληρώσει αὐτόν. Τὸ οὐ πρὸ πολλοῦ ἐγερθὲν καὶ εἰς τὰς πρωτίστας οἰκοδομὰς τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀνῆκον μέγαρον τοῦτο ἀπνήγαζεν ἐπὶ ἀπειρών φώτων, διὰ θεσπεσίας αἰγλης περιβαλλόντων τὰς πλουσίας καὶ ἀριστοκρατίας δεσποινίδας καὶ τοὺς κόσμους αὐτῶν, ἐξ ὧν διεκρίνοντο καὶ τινες Ἑλληνίδες καλλοναὶ τοῦ Φαναρίου.

Ἀμφότεροι οἱ πρέσβεις ἐκάθηοντο ἐν τῷ ἀναγνωστηρίῳ, συζητοῦντες περὶ διαφόρων ζητημάτων ἀφορώντων τὴν ὑπηρεσίαν, ἅτε τοῦ Δεσατωνέφ μέλλοντος μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἢ ἀπέβη εἰς Παρισίους. Ἐφ' ᾧ ὁ Δεσατωνέφ ἔκρινε καλὸν νὰ ἐπιστήσῃ τὴν προσοχὴν τοῦ διαδόχου εἰς τινὰ ἔθιμα τῆς αὐλῆς καὶ τοῦ τόπου ἐν ᾧ ἔμενον, ὅσα ἐθεώρει σπουδαῖα εἰς τὴν νέαν θέσιν τοῦ Φερριόλ.

Ὁ Δεσατωνέφ ἐγίνωσκε τὸν πείσμονα χαρακτήρα τοῦ μαρκησίου, ἐναντιουμένου πάντοτε νὰ ὑπακούσῃ εἰς θεσμόν, ἐθιμοτυπίαν, ἔθιμον ἄλλου τόπου, ἐγίνωσκε μάλιστα ὅτι ὁ Φερριόλ ἔλαβε τὴν θέσιν ταύτην ὡς στρατιωτικὸς διαπρέφας εἰς διαφόρους μάχας καὶ ἀποστελλόμενος ἤδη εἰς τὴν πρωτεύουσαν τοῦ Καλίου, ὅπως σπουδάσῃ τὴν Τουρκικὴν πολιτικὴν, οὐδέποτε δὲ ἄχρη τῆς ἡμέρας ταύτης ἀναμιχθεὶς εἰς τὰ τῆς διπλωματίας.

Ὁ Δεσατωνέφ προσεπάθει παντὶ σθένει νὰ πείσῃ τὸν ιδιόρρυθμον διάδοχόν του ὅπως μὴ παρὰσχῇ προσοχὴν εἰς τινὰς γελοίας λεπτομερείας κατὰ τὰς τελετὰς τῶν ὑποδοχῶν εἰς τ' ἀνάκτορα, ἅπερ θεωροῦνται ἀπαραίτητα παρὰ τοῖς ἐν Δολμὰ Μπαχτσέ, διατηροῦντα δὲ τὰς μεταξὺ τῆς Πύλης καὶ τῆς πρεσβείας σχέσεις. Μετ' ἐπεικεῖς μειδιήματος ὁ μαρκησίου ἤκουε τῶν διδασκαλιῶν τοῦ προκατόχου του, ἔπινε πολὺν καμπανίτην, συστρέφων τοὺς μύστακας καὶ τέλος ἀπήντησε. «Λαμπρὰ, ἀγαπητὴ Δεσατωνέφ, ἀλλ' ἡ ἡμέρα τῆς ἐπισήμου παρουσιάσεώς μου πρὸ τοῦ ἀπογόνου τοῦ Μωάμεθ εἶναι ἀκόμη μακρὰν».

— Πράγματι, ἀγαπητὴ μαρκησίου, ἀπεκρίνατο ἐκεῖνος, ἐπὶ τῇ ἐκφράσει ὑμῶν ταύτῃ ἐπῆλθέ μοι κατὰ νοῦν μία τις περίπτωσις ἀκόμη. Ἐν γένει κατὰ τὴν πρὸς τὸν Σουλτάνον παρουσίαν ἐπιτρέπεται νὰ τηρήσῃ τις τὴν στολὴν σου, ἀλλὰ κολλακεῖ πολὺ τὴν Αὐλὴν, ἂν ἀναπληρώσῃ ταύτην διὰ τοῦ τουρκικοῦ καφτανίου, ὅπερ εἶναι εὐχάριστον ἔνδυμα, καθότι ἐνῶ μετὰ τῆς ἡμετέρας στολῆς εἶναι ἀναπόσπαστος τὸ ξίφος ἐνδυόμενός τις αὐτὸ δύναται ἢ ἀποσπασθῆ τούτου τοῦ ὅπλου, μεθ' οὗ ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ἐπιτρέπεται νὰ ἐμφανισθῇ τις πρὸ τῆς Α. Μεγαλειότητος.

Ὁ Φερριόλ ἀνεκάλυψε.

— Νόστιμα ἔθιμα! ἀνέκραξεν. Ἐγὼ νομίζω ὅτι οὐδεὶς, ἀγαπητὴ Σατωνέφ, δύναται ἢ ἀπαιτήσῃ ὅπως ἐξέλθω τῆς οἰκίας ἄνευ ξίφους.

— Βεβαίως ὄχι, ἀλλ' ὀφείλετε νὰ τὸ ἀφαιρήσῃτε πρὸ τῆς εἰσόδου τῆς αἰθούσης τῆς ἀκροάσεως.

— Αὐτὸ εἶναι ἔτι μάλλον ἀδύνατον! Τὸ ξίφος ἀνήκει εἰς ἐμέ, φέρω αὐτὸ ἀπὸ τοῦ δεκάτου ὀγδόου ἔτους τῆς ἡλικίας μου καὶ παρὰ τὴν ἐθιμοτυπίαν, θέλω γένει δεκτὸς παρὰ τῷ Σουλτάνῳ μετὰ τοῦ ξίφους.

— Ἀκούσατε, ἀγαπητὴ μαρκησίου...

— Φίλτατε Σατωνέφ, ὅτι καὶ ἂν μοι εἶπητε, μάθετε ὅτι εἶναι τὸ μόνον ἀδύνατον νὰ στερηθῶ οὔτε πρὸς στιγμὴν τοῦ ὅπλου μου.

Ὁ Σατωνέφ ἦν ἐκτὸς ἑαυτοῦ, ἀλλὰ τί ἠδύνατο νὰ πράξῃ; Ἐμειδιάσε καὶ εἶπεν ἄστειως:

— Προβλέπω, μαρκησίου, ὅτι δεινὸν ἀγῶνα θ' ἀναλάβητε, ἂν δὲν θελήσῃτε νὰ ὑπαχθῆτε εἰς τὰ ἔθιμα τῶν Τούρκων, πρὸ τῶν ὁποίων τρέμει ἄπικα ἡ Εὐρώπη.

— Οὐδένα ἀγῶνα φοβούμαι, ὑπέκω μόνον εἰς τὸν ἐμὸν βασιλέα καὶ εἰς τὴν κεφαλὴν μου.

— Ἄ! ἄ! τί υπερηφάνεια, ἤκουσθη κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην λεπτὴ γυναικεῖα φωνή.

Ὁ Φερριόλ ἐστράφη καὶ πάραυτα ἀνεπήδησεν ἐκ τῆς ἔδρας ὅπως μεταβῆ εἰς ὑπάντησιν τῆς κυρίας τῆς φανείσης εἰς τὸν οὐδὸν τοῦ δωματίου. Αὕτη ἦτο ἡ μονογενὴς ἀδελφὴ τοῦ Δεσατωνέφ, ἡ χήρα κόμησσα Λαμότρ, μὴ ἔχουσα μὲν τὰ πρῶτα ῥόδα τῆς ἀνοιξείας, ἀλλ' οὐχ ἦτο ἄξιζουσα ἀκόμη τὴν ἐπικλησὶν τῆς ὥραιας.

— Πρὸ πολλοῦ δὲν σὰς εἶδον, κύριε Φερριόλ, εἶπεν ἡ κόμησσα μειδιῶσα. Ἐνθυμείσθε ἀκόμη τὴν θερινὴν ἐκείνην ἡμέραν εἰς τὸν κήπον Λαμότρ, ὅτε ἡσύχως ἐλεμβοδρομοῦμεν μετὰ τῆς Ἀρτέμιδος Δεπατεροῦ καὶ αἴφνης, ἔνεκα τῆς ὀλιγορίας σὰς ἡ μικρὰ λέμβος ἀνετράπη;

— Καὶ ὅλοι ἡμεῖς ἐπέταμεν εἰς τὴν λίμνην, διέκοψε ζωηρῶς ὁ μαρκησίου. Ὡ, χαρίεσσα κόμησσα, πῶς ἠδύνασθε νὰ πιστεύσῃτε ὅτι ἐγὼ θὰ λησμονήσω τὰς τερπνὰς ὥρας, ἃς διήλθον πλησίον ὑμῶν; Παρῆλθον ἐπτά ἔτη ἀπὸ τῆς τελευταίας συναντήσεώς μας, ἀλλὰ, βλέπων τις ὑμᾶς, κόμησσα, νομίζει ὅτι δὲν παρῆλθον οὔτε ἐπτά ἡμέρας.

Ἡ κόμησσα ἤφατο ἐλαφρῶς διὰ τοῦ ριπιδίου τῆς τοῦ ὄμου τοῦ πρέσβως.

— Αἰῶνις ψεῦστα! Ἐγὼ ἐνόμιζον ὅτι αἰ αιματήραι μάχαι, εἰς ἃς παρευρέθητε ἔκτοτε, κατέστησαν ὑμᾶς λογικώτερον.

— Ψεῦδος! ψεῦδος ὑπέλαβεν ὁ Δεσατωνέφ, ὁ Φερριόλ οὐδόλως ἠλλαξε, μάλιστα ἔμεινεν ὅπως ἦτο πείσμων καὶ ιδιόρρυθμος.

— Πείσμων! Θεέ μου, εἶναι λοιπὸν ἀληθὲς ὅτι εἶμαι πείσμων! καὶ δὲν ἔχω τὸ δικαίωμα νὰ φέρωμαι κατὰ τὰς πεποιθήσεις μου; Τὴν δευτέραν Ἰανουαρίου ὀφείλω νὰ παρουσιάσω εἰς τὸν Σουλτάνον τὰ διαπιστευτήριά μου ἔγγραφα καὶ νὰ παραδώσω τὰ δῶρα τοῦ βασιλέως μου. Κατ' αὐτὴν

τὴν ἐπίσημον τελετὴν ὀφείλω ἢ ἀλλάξω τὴν γαλλικὴν στολὴν μου καὶ νὰ περιβληθῶ τὸ τουρκικὸν καφτανίον. Ἀλλὰ δὲν ἀπαιτοῦσι μόνον αὐτό, μοι ἐπιτάττουσι νὰ ἐμφανισθῶ ἄνευ ξίφους πρὸ τοῦ ἀπογόνου τοῦ Προφήτου—ἄνευ ξίφους, κόμησσα! Ἐννοεῖται, ὅτι ἐγὼ ἐπανετίτην ἐναγτίον τοιοῦτου ἐξευτελισμοῦ—δι' αὐτὸ λοιπὸν εἶμαι πείσμων, καὶ δύνασθε ὑμεῖς, κόμησσα, νὰ μὲ καταδικάσῃτε διὰ τοῦτο;

— Καὶ ὅμως δὲν γίνεται ἄλλως, εἶπεν ἡ κόμησσα γελῶσα καὶ ἀναπνῆθῆσα ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρον. Ἀγαπητὴ μαρκησίου, ἐν τῇ ἡμιβαρβάρῳ ταύτῃ χώρᾳ κατ' ἀρχὰς πολλὰ θέλουσι σὰς φανῆ ὄχι τὸσον εὐχάριστα, εἰς τὰ ὁποῖα ὅμως ὀφείλετε κατ' ἀνάγκην νὰ ὑποταχθῆτε. Ἄλλως τε καὶ εἰς ἐμέ θὰ συμβῆ τὸ αὐτὸ ὅσῳ καὶ εἰς ὑμᾶς. Εἰς τὰς δύο Ἰανουαρίου εἶμαι καὶ ἐγὼ προσκεκλημένη εἰς τὴν αὐλὴν ὅπως ἀποχαιρετίσω τὴν σουλτάναν Βαλιδὲ (βασιλομήτορα), μόνον ὅμως ἐν τουρκικῷ ἱματισμῷ δύναμαι νὰ γένω δεκτὴ εἰς τὸ σεράγιον.

— Ἐν τῷ ὁποίῳ ἱματισμῷ θὰ ἦσθε ἀξιολάτρευτος! Ἀλλ' αὐτὸ πολὺ διαφέρει, κόμησσα! Ἐγὼ συναινῶ νὰ περιβληθῶ τὸ καφτανίον, ἀλλ' εἰς οὐδένα θὰ ἐπιτρέψω νὰ μὲ ἀφαιρήσῃ τὸ ξίφος.

— Καὶ ὅμως ἡ ἀκαμπτος ἀνάγκη θὰ βιάσῃ ὑμᾶς νὰ ὑποταχθῆτε.

— Καλὰ, θὰ ἴδωμεν! οὔτε ὅλοι οἱ βεζίροι καὶ οἱ πασσάδες δὲν θὰ μὲ ἀναγκάσωσι νὰ ἀφαιρέσω τὸ ξίφος μου.

Ἡ κόμησσα γελῶσα ἐθεώρησε τὸν πρέσβον, ὅστις ἰσχυρῶς ἤρπασε τὴν πολυτίμητον λαβὴν τοῦ ξίφους του, ὥσει πρᾶγματι ἐσκέπτετό τις ἤδη νὰ τὸ ἀφαιρήσῃ ἀπ' αὐτόν. Ἡ Ἀθναίς ἐν τῷ μεταξὺ, παρετήρησεν, ὅτι ὁ μαρκησίου ὅστις ἀνῆκεν εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν θερμοτέρων ἐραστῶν τῆς πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ συζύγου τῆς, ἐξωτερικῶς μετεβλήθη ἐπὶ τὰ βελτίω. Πράγματι, ὁ μαρκησίου ἦτο εὐειδέστατος, ἀλλ' ἡ κόμησσα Λαμότρ δὲν ἔδωκε προσοχὴν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν τοῦτο, ὡς ἐπραξε τότε, μετὰ μικρὸν ἀπαχωρισμόν.

— Δὲν πρέπει νὰ λησμονῆτε, κύριε Φερριόλ, ὅτι ὑμεῖς δὲν εἰσθε πλέον ἐν Γαλλίᾳ, ἀπεκρίνατο αὐτῇ. Τὸ δυνατόν ἐκεῖ, ἀπαβαίνει πολλάκις ἐδῶ ἀδύνατον. Ἐγὼ εἶμαι πρόθυμος νὰ στοιχηματίσω μεθ' ὑμῶν, ὅτι εἶναι ἀδύνατον, ἀδύνατον νὰ γίνητε δεκτὸς εἰς τὴν αἰθουσαν τῆς ὑποδοχῆς μετὰ τοῦ ξίφους.

— Δέχομαι, εἶπε χαίρων ὁ Φερριόλ, εἰς τί θὰ συνίσταται τὸ στοιχημα;

[Ἐπιταὶ συνέχεται].

I. Π. ΓΕΩΡΓΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΙΣ

Χάριν τῶν ἑνεκα τῆς ἐπιστρατεύσεως ἀναγκασθέντων νὰ διακόψωσι τὴν ἀνάγνωσιν τῶν «Ἐκλεκτῶν Μυθιστορημάτων» ὑπεβιβάσαμεν τὴν τιμὴν τῶν προηγουμένων φύλλων εἰς λεπτὰ 10 ἕκαστον, ἀντὶ τῆς ὀρισμένης εἰκοσαετέτου.

Φύλλα πωλοῦνται ἐν τῷ γραφεῖῳ ἡμῶν, κατὰ ἐπαρχίαις δὲ καὶ τῷ ἐξωτερικῷ παρὰ τοῖς ἡμετέροις ἀναποκριταῖς. Ἀποστέλλονται ἀπ' εὐθείας καὶ πρὸς πάντα αἰτούντα καὶ προκαταβάλλοντα τὸ ἀντίτιμον εἰς γραμματόσημα.